III 49716

Spedizione in abbonamento postale
Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 1 lire

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XV. V Ljubljani, 7. januarja 1943-XXI. Štev. 1 (686)

Malo govoriti, veliko povedati, to kaj velja.

Slovenski pregovor

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.395. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 liri v znamkah.

NAROČNINA
1/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir, vse leto 40 lir. V tujini 64 lir na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV
V tekstnem delu: enostolpčna petitna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 lir, v oglasnem delu 4.50 lire. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru — Notice: vrstica 7 lir. Mali oglasi: beseda 0.50 lire. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Naša nova praviljica:

Stanovitni kositrni vojaček

(Gl. str. 4.)

Zmagovito osvojene važne postojanke v Tuniziji

10 sovražnih letal sestreljenih, bombardiranje Malte, v alžirskih vodah zavzeta sovražna vojna enota

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 31. decembra svoje 950. vojno poročilo:

V Sirtiki delujejo prednje straže. Ujeli smo skupino angleških padalcev pod poveljstvom višjega častnika.

V Tuniziji smo z močnim topniškim ognjem prisilili sovražnika, da se je umaknil z nekaterih svojih postojank.

Letalstvo Osi se je z uspehom udeležilo operacij v Libijski puščavi. Pri tem smo uničili znatno število avtomobilov, med njimi nekaj oklepnih. Na področju Tunizije so naša letala v strmoglavem poletu zažgala na tleh šest sovražnih letal. Eno sovražno letalo je sestrelilo protiletalsko topništvo, neko drugo je pa v boju sestrelil neki nemški lovec.

V srednjem delu Sredozemskega morja so naše torpedovke pod poveljstvom poročnika bojne ladje Ksaverija Marotte, odnosno poročnika bojne ladje Rinalda Ancillottija potopile dve sovražni podmornici.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 1. januarja svoje 951. vojno poročilo:

V Sirtiki in Tuniziji so uspeli sunki patrulj Osi. Zajeli smo mnogo sovražnikov in vojnih potrebščin. Naše čete so takoj odbile sunke sovražnih motoriziranih oddelkov v Libijski Sahari. Naše posadke v Gatrunu in naše izvidniške enote v Fezanu so se uspešno udejstvovale.

Nemška letala so napadla neko sovražno letališče in uničila in poškodovala mnogo sovražnih letal na tleh. Nemški lovci so v zraku nad Tunisom sestrelili v borbi dva »Bostona«. Nemška letala so napadla pred pristaniščem Bono sovražni konvoj in zadela dve sovražni trgovski ladji srednje tonaže z bombami velikega kalibra, da sta se po vsej verjetnosti potopili.

Na Atlantiku je naša podmornica pod poveljstvom kapitana fregate Carla Liannazze potopila 29. novembra parnik »Argo« s 5500 tonami. Podmornica pod poveljstvom kapitana korvete Carla Feccia di Cossata je pa 21. oziroma 26. decembra potopila oboroženi trgovski ladji »Queen City« in »Dona Aurora« s skupno 9925 tonami.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 2. januarja svoje 952. vojno poročilo:

Na bojišču v Sirtiki so naši lovci napadli britanske prednje oddelke in zbirališča sovražnih motornih vozil. Nemški lovci so sestrelili v spopadih tri sovražna letala.

V Tuniziji smo v posrečenem krajevnem izpadu dosegli taktično pomembne postojanke. Med živahnimi spopadi so nemški lovci sestrelili 6 sovražnih letal. Neko drugo sovražno letalo je zadela protiletalska obramba v Sfaxu in je treščilo na tla.

Nemška letala so ponovno napadala angleško-ameriško ladjevje v alžirskih vodah. Poškodovala so nekaj sovražnih trgovskih ladij in eno sovražno vojno enoto.

Oddelki italijanskega letalstva so bombardirali vojaške naprave na otoku Malti.

Sovražna letala so preteklo noč napadla Palermo, niso pa povzročila veliko škode. Doslej smo ugotovili 6 mrtvih in 4 ranjene.

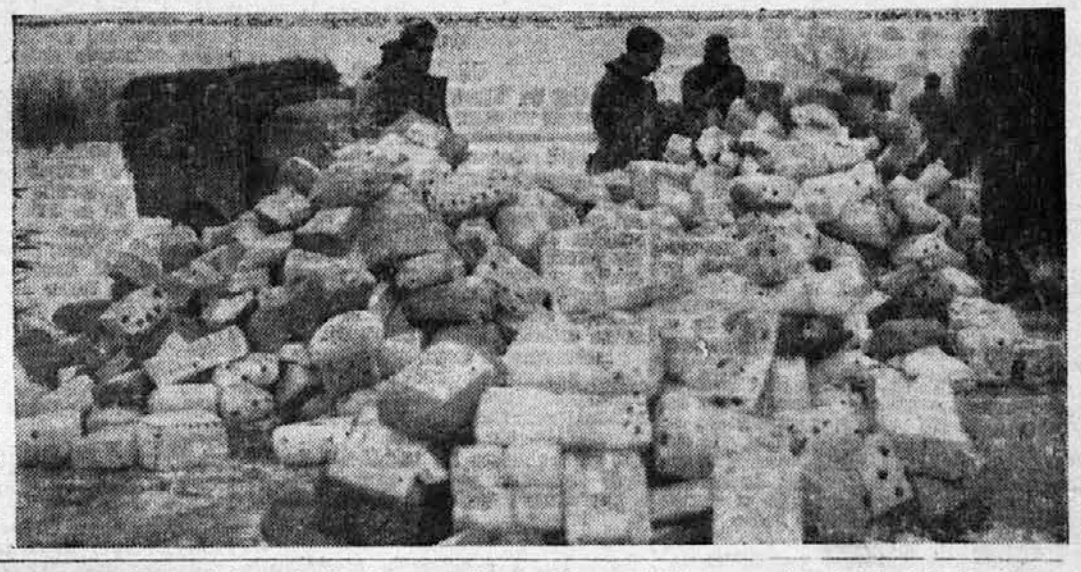

Sul fronte orientale russo sono giunti i doni di Natale per le truppe italiane. — Na vzhodno fronto ruskega bojišča so prispeli božični darovi za italijanske čete.

Nacionalni direktorij Stranke Duceju

Slovesno ustoličenje novega Nacionalnega direktorija Stranke v Beneški palači

Rim, 3. jan. V Beneški palači je bilo pod predsedstvom Duceja od 17. do 18.15 umestitveno zborovanje novega Nacionalnega direktorija Stranke.

Navzočni so bili Tajnik stranke, ministri Bottai, Pavolini in Ricci, podtajnik Buffarini-Guidi, general Galbiati, podtajniki Farnesi, Ravasio, Scorza in Tarabini, člani direktorija Bonamici, Deste, Giuliani, Aiello, Bogazzi, Bonino, Delgorosso, Gaggioli, Pellegrini, Giampietro, Tosi, inspektorji Balzarini, Barberini, Biggini, Bottai, Fabrizzi, Frontoni, Gatto, Gazzotti, Gianturco, Busatti, Bonsembiante, Manaresi, Mancini, Morini, Nucci, Pagliani, Pellizzi in Tarchi. Opravičili so se člani nacionalnega direktorija Ferretti di Castelferretto in inspektorji Bolletti, Mittica in Offeddu.

Tajnik stranke Ekse. **Vidussoni** je naslovil na Duceja naslednjo resolucijo:

Duce! Pred vami je zbran novi Nacionalni direktorij Stranke in njegovi inspektorji. Sledeč Vašim natančnim in nepreklicnim ukazom so bile vrhovnemu vodilnemu organu Stranke vrnjene one izrazito politične značilnosti, ki zagotavljajo s tem, da ga ojačujejo, opravljanje njegovih naravnih nalog. V tem letu dela ste videli, da je Stranka, ki jo Vi vodite naravnost, bila na pohodu in vredna Vašega zaupanja in zgodovinske dobe, ki jo domovina preživlja. Brez posebnih opazk, brez doktrinskih ovinkov, ki so često prej napravljali brezplodno izvrševalno akcijo in zaustavljali kretanje, so hijerarhi Stranke pričenši od najvišjih, koi izvedli vsa navodila, ki prihajajo od Vas. Mislimo na Stranko, na Vašo revolucionarno Stranko, odločno, močno, človeško in realistično, ki deluje pod kategoričnim imperativom, ki ne pozna posamičnih tolmačenj in ne sofizmov. Pred vsem drugim sta vojna in zmaga! Vse za vojno in predvsem za zmago! Pri tem hodimo naravnost po poti, kakršna je vedno bila Vaša, pravična in svetla, v veri, stvarnosti, predanosti in žrtvovanja.

Duce! Dovolite mi, da tega 3. januarja, ki nas spominja na odločilni dan pohoda in razvoja Vaše revolucije, ki ste jo usmerili proti bodočnosti, potrdim v svetli polnosti čustva popolne predanosti, da samo v Vas in za Vas črpata sile naša čast in odgovornost našega vsakdanjega dela. Stranka je Vaša, Vaši so možje, ki verujejo strastno in fanatično v Vas. Za njimi so množice, goreče, zdrave in delavne Vaših fašistov in ves narod Italije, ki veruje v Vas.

Duce, v moji poslušnosti je samo beseda Vašega vojaka, ki se izraža v imenu Vaših vojakov: Povelujte nam, kakršnakoli bo preizkušnja, Vaši možje Stranke so nespremenljivo zvesti povelju. Spoštujoč ga z neizčrpno gorečnostjo Vam bodo rekli, da živijo za Vas in za Vaše zgodovinsko prizadevanje!

Duce je nato določil smernice, ki naj jih organi stranke izvajajo na vseh področjih narodnega življenja.

Iz Beneške palače

Bojevniki pri Duceju

Člani direktorija združenja bojevnikov so Duceju poročali o delu združenja in mu izročili plamteče patriotično dnevno povelje

Duce je sprejel v Beneški palači člane nacionalnega direktorija združenja bojevnikov. Predsednik Amilcare Rossi je Duceju poročal o udejstvovanju združenja in zlasti očrtal pobude za podpiranje bojevnikov pod orožjem in njih družin. Ob tej priložnosti je izročil Duceju police in vrednostne papirje tako, da znaša vsota, ki so jo doslej bojevniki dali po svojem združenju, 18.019.790 lir. Predsednik je poročal tudi o delu narodnega sveta združenja, ki se je sestal davi ob navzočnosti tajnika PNF, nakar je izročil Duceju naslednje dnevno povelje, ki ga je svet odobril:

»Nacionalni svet narodnega združenja bojevnikov, ki se je sestal v Rimu ob navzočnosti tajnika Stranke in zastopnikov Oboroženih Sil

Z vdano gorečnostjo pozdravlja Kralja in Cesarja, vzvišeno podobo Domovine, in Duceja in njegovo odločno voljo do življenja in vzpona;

dviga insignie tisočih in tisočih sekcij narodnega ozemlja in iz tujine v spoštljivem poklonu sinovom Italije, ki na bojiščih žrtvujejo svoje življenje v zagonu največje odločitve;

pozdravlja z zanešenim toplim bojevniškim pozdravom borce na kopnem, na morju in v zraku, ki pišejo strani junaštva in zvestobe in obnavljajo in množijo svetla junaška dejanja vojaške zgodovine rase,

izraža spoštovanje morali borcev in pozdravlja mesta, ki jih je zadel divjaški bes sovražnika, sklicujoč se pred svetom na to, kar predstavljajo v svojem zgodovinskem prestižu in v nenadomestljivem zakladu njih spomeniki,

zrcali ponos bojevnikov, ki tvorijo blok enotne fronte z vsem italijanskim narodom, ki ga je fašistovska etika prekalila za največje preizkušnje v železni volji do zmage in v neprimerljivem ponosu za žrtve, ki jih ta etika zahteva;

izraža prepričanje, da bodo bojevniki iz vseh vojn še nadalje ojačeno izvrševali svojo dolžnost in bodo po zaključku te velike vojne tvorci nove zmage Domovine uresničili vse ukrepe, ki jih Duce odreja v svojem plemenitem in stalnem prizadevanju, nagraditi žrtve in hrabrost.

Poziva vse tovariše, naj kar najboli učinkovito prispevajo s svojo vero, disciplino in delanjem, da bo nad sleherno težavo in nasprotno volo triumfirala odločna namera, narediti iz zmage najlačji vzvod za popolni triumf socialne pravice, ki je postulat revolucije Črnih srajc.«

Duce je izrazil svoje veliko zadovoljstvo spričo poročila predsednika in pokazal svoje visoko odobravanje za sodelovanje, ki je v popolnem skladu z duhom razumevanja in uresničevalno vnemo za vse najvišje zahteve naroda v vojni. Duce je odobril načrt, ki mu ga je direktorij predložil za zgraditev Doma zmage v Rimu v poveličevanju oborožene zvestobe italijanskega naroda. Duce je ob zaključku pohvalil voditelje združenja za opravljeno delo in dal smernice za njegovo bodoče delo.

Domoljubje italijanskega kmeta

Te dni se je v Rimu sestala izvršilna skupščina konfederacije poljskih delavcev. Ob začetku zborovanja je predsednik počastil spomin padlih in goreče pozdravil borce, ki se na vseh bojiščih bore za bodočnost in veličino domovine.

Predsednik je poudaril, da se je konfederacija z vsemi silami prizadevala, da bi se prilagodila posebnim zahtevam, nastalih zaradi vojne in razvoja proizvajalnega procesa.

Nacionalni svetnik Bignardi je, govoreč o raportih poljedelskih množic, zatrdil, da so ta zborovanja z neposrednim sodelovanjem kmetov pokazala, da so kmetje tisti, ki dajejo Domovini v vojni največje število borcev; kmetje so odločeni tudi nadalje prestati vse preizkušnje za dosego zmage.

Poročilo predsednika so sprejeli z gorečo manifestacijo Duceju in z odobritvijo finančnega proračuna za leto 1943.

Osemnajst let

Minilo je 18 let po govoru dne 3. januarja l. 1925, s katerim je Mussolini dokončno obsodil stari svet in pričel postopno, toda neizprosno totalitarno revolucijo. V nasprotstvu med narodnostjo, med fašizmom in starimi meščanskimi razredi, zvezanimi z boljševiško vztrajnostjo, med narodom v zmagoviti vojni in nevtralnostjo saboterjev zmage, je govor od 3. januarja kakor ostra zareza. Predstavja deistvo odločilnega pomena, ker pričenja novo zgodovinsko sintezo, novo vodilno pravil omike sveta.

Pestre demokracije, mnogoštevilni odtenki nezvestega boljševizma, bojazljivi in razkrajajoči kapitalizem, nasilne frakcije social-komunizma, ki so se zarotile za uničenje vseh duhovnih vrednot, in za vsem tem skupine disidentskih sil, temna sila masonstva, to so glavni sovražniki, ki se jih je Mussolini lotil in vrgel v prah in odprl dohod za potreben razvoj revolucije ne samo v okviru Italije, temveč vse Evrope.

Tega 3. januarja so bile začrtane premice sedanje vojne in določeni njeni visoki cilji. S tega stališča lahko trdimo, da predstavlja ta govor zadnji najvišji razvoj borbe med dvema svetovoma, ki je dobil tedaj v tem govoru svoj prvi jasni pečat.

Namesto notranje opozicije proti fašizmu stoje zdaj vse nasprotovalne sile starega sveta v boljševiški Rusiji in v demoplutokratcijah anglosaških narodov, samo da prizorišče ni več le Italija in vrsta omike, ki jo izraža, namreč omike dela proti slepi oblasti zlata, temveč življenje, še več, bistvo cele Evrope in socialna sestava skorai vsega sveta.

Je v zvezi s samim svetovnim redom in naravo, da morajo nove ideje zmagati s svojim revolucionarnim vzgonom, namreč s poživljanjem proti idejam in silam, ki so živele in dolgo delovale v času. Kakor je Mussolinijev očiščevalni veter odpihal pred 18. leti s političnega in moralnega obzorja Italije vso prodovino in vse razbitine starih frakcij in usmeril fašistovsko revolucijo proti njeni veliki usodi, tako bodo boreče se generacije nove fašistovske in narodnosocialistične Evrope neizprosno uničile utrjene postojanke, ki branijo položaje starega sveta.

3. januarja l. 19425. osnovni datum triumfa Mussolinijeve revolucije, je tudi topilnik, v katerem zgodovina tali in preoblikuje lice nove človeške dobe, ki se bo kovala ob evropskem edinstvu in ob večji pravičnosti med narodi.

(*Piccolo*, Trieste)

HITLERJEVO DNEVNO POVELJE NEMŠKI VOJSKI

Ta vojna se mora končati tako, da bodo sovražniki Nemčije v bližnjih stoletjih izgubili voljo za nov napad. V tem boju ne bo nikoli poravnave!

Hitlerjev glavni stan, 2. jan. Hitler je nemškim oboroženim silam dal naslednje dnevno povelje:

»Vojaki! Tedaj, ko sem vam poslal zadnji novoletni oklic, je naše bojišče na vzhodu zajela zima, ki je v svoji strahoti bila enaka naravni katastrofi. Koliko ste morali trpeti vi, vojaki z vzhodnega bojišča, veste sami. Moje misli so v noči brez spanja bile pri vas. Da se je posrečilo, preprečiti napoleonski polom, ki so nam ga hoteli zadati, je to zasluga vaše hrabrosti, vaše sposobnosti, vaše zvestobe in vaše trdnosti. Vi, o moji dragi bojevniki na vzhodu, ste v tej zimi rešili Nemčijo in vso Evropo, z vami pa naši zavezniški vojaki, ki se z ramo ob rami bore z nami.

Medtem ko ste vi vztrajno in zagrizeno vzdržali v neskončnem boju zoper naravne sile in zoper sovražnikovo zvijačnost na evropskem vzhodnem bojišču, smo doma na žive in mrtve delali za obnovitev boja spomladi.

V letu 1942. ste dosegli orjaške uspehe. Zasedli ste Krim in očistili sovražnika. Odstranjeni so bili nevarni sovražnikovi vrinki na mnogotševilnih točkah bojišča. Med bitko okoli Harkova je bila odstranjena nevarnost na našem južnem boku in sovražnik docela raztepen. Nova, pretirana ofenziva mu je vzela še tisto, kar mu je ostalo od Ukrajine in od premogovnih ležišč v donski kotlini. Na tem ogromnem prostoru, ki sega prav do Volge, stojite zdaj vi z bokom ob boku z zavezniškimi narodi. Naj so in naj bodo te bitke še tako hude in naj se včasih tudi morda utegne zdeti, da se tehnica nagiba na sovražnikovo stran, na koncev koncev, in vi to veste bolje od vseh, bo zmaga le naša.

Medtem ko vi, o moji vojaki z vzhodnega bojišča, prelivate največ krvi in z vami vsi moški in ženske iz organizacij, ki vam pomagajo, moški in ženske, ki morajo pogosto pograbiti za puško, je na nemški vojak tudi na drugih bojiščih docela izpolnil svojo dolžnost. Od norveškega severa do španske meje pričakujejo nemške divizije sovražnikovega napada. Toda, če bo ta napad prišel in kjer bo prišel, moramo domnevati je, da bo spodletel. Naj pride do napada kjer koli in kakor koli, vsi vemo, da bo odbit. Dieppe je v nekaj kratkih urah pokazal Angležem, da privede izkrcanje na evropski celini samo do bliskovitega uničenja.

Medtem ko so naši vojaki z našimi zavezniki zlasti v severni Afriki prestali junaške boje, so francoski izdajalski admirali prekršili premirje, prelomili slovesne obljube in častno besedo tudi glede na lastnega državnega poglavarja in skušali izročiti našim nasprotnikom francoski kolonialni imperij, ki smo ga mi, zmagovalci, Franciji pustili. V malo dneh smo po sporazumu z Ducejem zasedli še ostanek Francije, sredozemsko obalo Francije organizirali za skupno obrambo, francosko vojsko in brodovje razorožili, Tunis in Bizerto zasedli. Tako smo zasedli postojanko, ki je odločilnega pomena za vodstvo vojne v severni Afriki.

Medtem ko vi, o moji vojaki, trdno držite ta bojišča, ki so tako daleč od Nemčije, varujete z zavezniki vred ne samo Evropo, temveč svojo domovino, nemško državo. Kolikor stori naša mornarica, je edinstveno v zgodovini. Podmornice in površinske edinice uničujejo tolikšne množine nasprotnikovega trgovskega in vojnega brodovja, da ga nova izdelava niti približno ne more nadomestiti. Letalstvo izpolnjuje čudovite naloge, kakor ste sami priča. Vi vojaki iz vojske in SS, odvisni naravnost od mene, ste pa hrbtenica v tem velikanskem boju, kakor ste bili prej. Vaša hrabrost, vaša zvestoba, vaš čut za dolžnost, vaša trdnost so temelj za končno zmago. Zlasti grenadirji in lovci iz pehotnih in oklepnih divizij vojske in edinice SS niste samo imeli največjih izgub, temveč ste tudi dopolnili največja junaštva.

Ko v začetku novega leta sprejemamo trden sklep, da se za nobeno ceno ne bomo umaknili pred sovražnikom..., temveč da se bodo celo borili, dokler

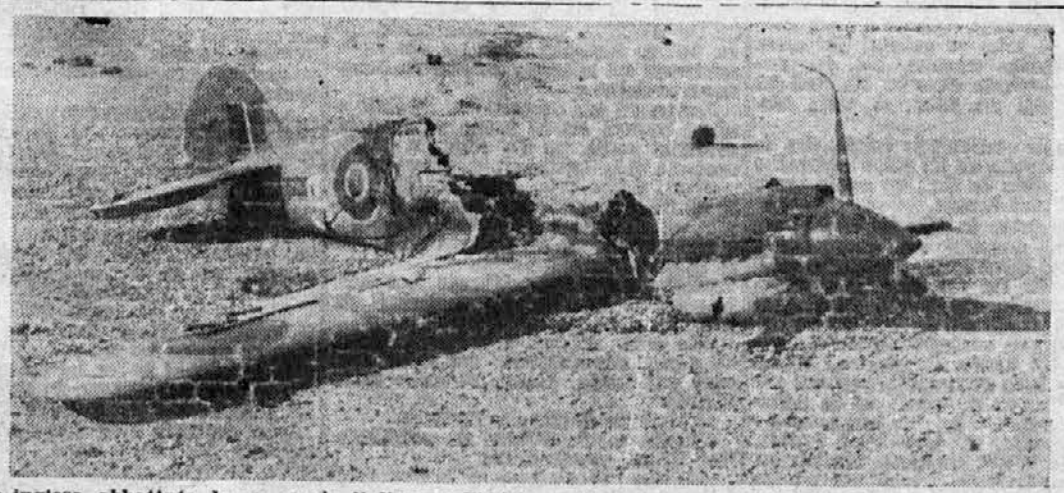

Velivolo inglese, abbattuto da un caccia italiano nell'Africa settentrionale. — Angleško letalo, ki ga je sestrelilo italijansko lovsko letalo v Severni Afriki.

ne bo odločilna zmaga naša, delamo to zlasti v čast in spomin naših tovarišev, ki so doslej žrtvovali življenje za to zmago. Delamo pa to tudi z očmi, uprtimi v nemški narod, v njegovo sedanjost in v njegovo bodočnost. V mnogoštevilnih listih in javnih govorih je bilo govora, kaj mislijo storiti naši sovražniki z našim ljudstvom. Kaj bi sovražnik storil z nami, če bi zmagal na vzhodu, veste sami. Kaj smo pa mi sklenili storiti z našimi sovražniki, bodo izvedeli sami in čutili na lastni koži.

Medtem ko se spominjamo vojakov, ki so padli na bojiščih se spominjamo tudi hrabrosti domovine. Ta ni nevredna svojih vojakov. Vsi nasprotnikovi poskusi, njegovi blazni napadi na žene in otroke, na starinske spomenike in na mirne slanovanjske hiše, niso omajali nemškega naroda. Nasprotno, napolnili so ga s tistim sovraštvom, ki je potrebno, da se tak boj nadaljuje z upanjem na uspeh. Mi tega sovraštva nismo poznali, zlasti ne glede na naše zahodne sovražnike. Nismo zahtevali od njih nič, kar bi jih bilo lahko zdaelo ali žalilo. Nismo zahtevali nič tistega, kar je njihovo. Naša želja je bila, živeti v prijateljstvu z njimi. Ko sta nam Anglija in Francija napovedali vojno, so se naši vojaki junaško borili, pa vendar se sovraštvo ni polastilo nemškega naroda. Ruševine naših starih stolnic, naših mnogoštevilnih mrtvih in ranjenih, žena in otrok, načrtni napadi na naše bolnišnice itd. pa so izpremenili čustvovanje nemškega naroda. G. Roosevelt in g. Churchill sta Nemčijo naučila sovražiti.

Danes nemško ljudstvo na poljih in po mestih zagrizeno dela v enem samem trdnem sklepu, namreč, da se mora ta vojna končati tako, da bo bližnja stoletja vzela sovražnikom Nemčije voljo za nov napad. In narodi, ki so zvezali svojo usodo z usodo Nemčije, tudi stoje pred istim vprašanjem o življenju in smrti. Joi Evropi, če naj bi se judovsko bogataška zarota posrečila! Evropa bi bila za zmerom izgubljena! Toda v njej je naša domovina, za katero se borite vi, o moji vojaki.

Leto 1943. bo morda hudo, toda zatrdno ne bo huiše od preteklih let. A če nam je Gospod dal moč, da smo premagali zimo leta 1941. in 1942. bomo mogli premagati tudi to zimo, ki se je začela, in druge prihodnje mesece.

Eno pa je gotovo: v tem boju ne bo nikoli poravnave. Evropa in ostali svet ne potrebujeta položaja, v katerem bi se judovsko bogataške hijene vsakih 20 ali 25 let mogle iznova razdivjati zoper novi, mirni in zlasti socialni svet, temveč potrebujeta dolge dobe miru in nemotenega razvoja. Zlasti za Nemčijo so potrebni pogoji, da se razvije narodno-socialistična ljudska skupnost, ki je zunanji svet ne bo več ogražal. Če bosta Nemčija in ostala Evropa hkrati imeli na razpolago svoi življenjski prostor in temelje za zanesljivo prehrano in preskrbo s tistimi surovinami, brez katerih danes ni mogoče misliti na človeško omiko, tedaj vaše trpljenje, moji vojaki, ne bo zastoni, tedaj bodo mladi rodovi romali na grobove naših padlih tovarišev, da se jim zahvalijo za njihove žrtve.

Ker se borimo za te cilje, življenje in svobodo našega ljudstva, ne pa za zlato ali za trgovske zadeve, mislimo, da se lahko še enkrat obrnemo h Gospodu in ga prosimo, naj nam tudi v prihodnjem letu nakloni zmago, kakor jo je v preteklih letih.

V glavnem stanu, 1. januarja 1943.

Adolf Hitler.

Visoki komisar na umetnostnih razstavah

V nedeljo dopoldne je Visoki komisar obiskal razstave slovenskih slikarjev in kiparjev. Spremljali so ga dr. Windischer, predsednik Narodne galerije, prof. Mesesnel in razstavljalci.

Najprej je visoki gost obiskal razstavo slikarjev Mušiča, Sedeja in Zoniča v Jakopičevem paviljonu. Pomudil se je nekaj časa v razstavnih prostorih in čestital umetnikom k njihovemu uspehu.

Od tu je šel Eksc. Grazioli v Obersnelovo galerijo, kjer je razstavil svoja dela slikar Franc Pavlovec. Tudi njemu je Visoki komisar izrekel za njegova dela pohvalo in občudovanje.

Naposled je Visoki komisar odšel še v Oražnov salon, kjer so razstavljeni kipi Tineta Kosa in slike Frana Miheliča. Tudi dela teh dveh slovenskih umetnikov je Visoki komisar zelo pohvalil.

Visoki komisar na obisku v vojaški bolnišnici

Bolniki in ranjenci so dobili bogata darila

Ljubljana, 2. januarja.

Te dni je Visoki komisar v spremstvu svoje soproge obiskal vojaško bolnišnico. Sprejeli so ga upravitelj in službujoči zdravniki.

Ekscelenca Grazioli je obiskal vojne ranjence, med njimi tudi nekatere, ki pripadajo protikomunistični milici. Z vsakim se je nekaj časa ljubeznivo razgovarjal, ga vprašal, h kateremu orožju pripada, in kako kaj zdravje in družina. Pomudil se je dalje pri mnogih drugih bolnikih in jim prisrčno zaželel zdravja in sreče.

Ranjencem in bolnikom so nato razdelili nagrade in darila. Visokega komisarja so sprejeli bolniki in ranjenci z izrazi odkritosrčne vere in žive hvaležnosti Duceju.

Pred odhodom iz bolnišnice je Visoki komisar izrazil upravitelju in zdravnikom svojo pohvalo in zahvalo.

Naredbo o podaljšanju predpisov o oddajanju nepremičnin v najem je izdal Visoki komisar. Rok iz člena 1. naredbe z dne 9. oktobra 1941-XIX se podaljša do konca sedanje vojne.

Davek na luksus, uveden z uredbo z dne 14. avgusta 1942., je odpravil Visoki komisar z novo naredbo, objavljeno v »Službenem listu« z dne 30. decembra 1942., upoštevajoč pri tem potrebo znižanja nekaterih živil in drugih življenjskih potrebščin in izenačenja njih prodajne cene s cenami v drugih pokrajinah.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je s posebno odredbo določil nov čas za kretanje in javno poslovanje. V ljubljanski občini je dovoljeno kretanje od 5. do 21. ure, v drugih občinah od 5. do 20.30 ure. Čas zapiranja poslovnih lokalov in javnih podjetij je določen v ljubljanski občini ob 20.30 uri, v drugih občinah pa ob 20. uri.

Naredbo o prepovedi prodaje plinskih peči in kotlov je izdal Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino. Po tej uredbi je prepovedano izdelovati in prodajati plinske peči za ogrevanje prostorov in plinske kotle za centralno ali navadno kurjavo. Prodajajo se lahko samo: nadomestni deli za plinske peči ali kotle, plinske peči in kotli za državne urade, javne ustanove in bolnišnice, vendar samo v primeru, da pristojni organi nakažejo potrebne surovine. Kršitelji te naredbe bodo kaznovani z zaporom do dveh mesecev ali v denarju do 5000 lir.

Prepoved izdelovanja in prodaje alkoholnih dišav je izdal Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino. Prodaja alkoholnih dišav, ki so jih trgovci izdelali pred uveljavljenjem te naredbe, je dovoljena še do vštetega 28. februarja. Izdelovalci in trgovci alkoholnih dišav morajo sestaviti seznam teh dišav in ga v 20 dneh oddati v Pokrajinskem korporacijskem svetu. Kršitelji te naredbe bodo kaznovani z zaporom do dveh mesecev ali denarno globo do 5000 lir.

Dodeljevanje soli na nakaznice

Visoki komisar odreja:

Čl. 1. Nabava kuhinjske soli za kuho in hrano bo odslej na osebno živilsko nakaznico, ki velja tudi za druga živila. Mesečni osebni delež je določen na 60 dkg.

Čl. 2. Sol, potrebna za živila v družinah samih.

Čl. 2. Večje količine soli, ki bi jih potrebovale družine, dobijo interesenti, če vložijo prošnjo na občini. Ta bo, ko bo napravila potrebne poizvedbe, izdala nakaznico, katero bo potrdila finančna straža, če pa te ni, pa povelistvo Kr. karabinjerjev, odnosno povelistvo vojaške posadke.

Čl. 3. Nabava kuhinjske soli za javne ustanove, peke, živilske industrije bo omogočena na isti način kakor predvideva čl. 2. Prav tako se bodo oskrbovali s solio razni zavodi (verski, vzgojni, zdravstveni), če bi potrebe po soli presegale delež iz živilskih nakaznic tistih, ki žive v skupnem gospodinjstvu.

Čl. 4. Prošnje, omenjene v čl. 2. in 3. morajo obsegati: a) ime in priimek prosilca, njegovo stanovanje; b) zakaj namerava porabiti naprošeno sol; c) potrebno količino soli. Če bi bila zahtevana količina soli večja od tiste, ki jo more prosilec porabiti v enem mesecu, bo občina izdala več mesečnih bonov, na katere bo mogoče nabaviti sol samo za mesec, ki bo označen na bonu.

Čl. 5. Oskrba Oboroženih Sil bo izvršena na podlagi predložitve za to namenjene prošnje, potrjene od pristojnih povelistev.

Čl. 6. Kršitelji te odredbe bodo kaznovani, če njihov prestopek ne bo hujšega značaja po odredbi 26. januarja 1942-XX z zaporom do dveh mesecev in z globo do 5000 lir.

Čl. 7. Odredba stopi v veljavo 1. januarja 1943-XXI.

Da odredba, ki ureja razdeljevanje soli, ni bila dana iz potrebe ali zaradi premajhnih razpoložljivih količin, bodo razumeli vsi.

Ni bilo pomanjkanje soli, ki je dovedlo do racioniranja te tako važne življenjske potrebščine. Racioniranje je bilo uvedeno zato, da se prepreči, da bi sol, namenjena slovenskemu ljudstvu, bila odtegnjena rednim potrošnikom zato, da bi se z nio zalagale komunistične tolpe.

To je torej le odredba v korist javnega reda, ki jo ljudstvo samo ne bo le razumelo, ampak tudi skušalo podpirati z disciplino in v lastnem interesu. Odrejene količine soli na posameznika so zadostne, tako da bodo široki sloji ljudstva preskrbljeni, prav tako bo tudi preskrbljena industrija in bo mogoče ustreči kakršnim koli potrebam, četudi bi bile izjemnega značaja.

Razdeljevanje soli

Prehranjevalni zavod Visokega komisarja objavlja:

Začenši s 1. januarjem 1943 bodo prejemali vsi potrošniki mesečno 600 gr soli na osebo pri svojem običajnem dobavitelju ali pa v prodajalnah soli in tobaka. V mesecu januarju bodo sol lahko nabavili na odrezek »B« navadne živilske nakaznice za januar, ki ga prejmejo vsi potrošniki.

Visoki komisariat Ljubljanske pokrajine opozarja prebivalstvo na obveznosti cestnega pravilnika glede čiščenja snega na javnih prostorih in na zasebnih zemljiščih. Poleg obveznosti, ki jih imajo v tem pogledu občine, so tudi lastniki, upravitelji ter čuvaji zgradb in drugih nepremičnih objektov ob cestah dolžni odstranjevati sneg s hodnikov in pešpoti po vsej dolžini nepremičnine. Kadar zmrzuje, morajo hodnike potresti s peskom, pepelom ali žaganjem. Sneg ne smejo odmetavati v odtočne kanale, v kanalske odprtine in tudi ne na tramvajske tire. Sneg, ki ga očistijo z dvorišč ali s streh, ne smejo odložiti na cesto, ampak ga morajo odpeljati na mesto, ki ga za to določi občina. Če kdo ne bi izvrševal teh predpisov, bo te ukrepe izvedla občina na njegove stroške.

Po naredbi Visokega komisariata morajo imeti vsi moški od 15. do 50. leta osebno izkaznico. Zato opozarja mestno poglavarstvo vse moške, ki so rojeni leta 1927. in 1928., naj si priskrbe osebno izkaznico takoj, ko izpolnijo 15. leto.

Tvrdke, ki so vložile prošnje za izdelavo pooblastila za nakup špirita, naj se zglasijo v pisarni Pokrajinskega sveta korporacij, soba št. 25, med uradnimi urami od 8.30 do 13. in od 15. do 17.30 ure, da dobe zaprošena pooblastila.

Kupujte knjige »Slovenčeve knjižnice«!

Jalen: »Bobri«
Perri: »Neznani učenec«
Ljeskov: »Začarani romar«
Hay: »Pota in zapreke«
Kuret: »Veselja dom«
Kallas: »Maščevanje svete reke«
Vovk: »Naš bunček«
Grey: »Jezdeci škrlatne kadulje«
Krivec: »Dom med goricami«

TO SO KNJIGE, ki bi jih moral imeti vsak. Dobite jih po vseh knjigarnah in trafikah. Za naročnike so: broširane po 6.— lir, polplatno po 13.— lir, celoplatno po 20.— lir.

NE ODLAŠAJTE, ampak takoj naročite najboljšo družinsko zbirko knjig!

TAKO VREDNIH KNJIG in tako poceni gotovo ne boste mogli več tako hitro nabaviti, kakor danes.

Ne odlašajte, ampak še danes pišite na »Slovenčevo knjižnico«, Ljubljana, Kopitarjeva 6. — Lahko se na to zbirko knjig naročite tudi v Ljudski knjigarni!

Osebne vesti

Poročili so se:

V Ljubljani: g. Franjo Pogačnik, poslovodja tvrdke Meinl, in gdč. Milena Miholičeva; inž. Friderik Lewicki in gdč. Vida Mosettigova, zasebna uradnica.

Bilo srečno!

Umrli so:

V Ljubljani: Slavko Markovič; Marija Golobova; Pavla Franetičeva; Dragotin Štrucelj, častni konzul Portugalske in bivši carinski posrednik; Jožica Novakova; 77letni Jožef Herfort, posestnik; Fani Klauderjeva, uradnica; 24letni Ivan Dovč; Ivan Jurca; 72letni Engelbert Leskovec, trgovski zastopnik; Ana Rogličeva; Bolidar Jožef Jaklič, trgovski pomočnik; 53letni Tone Thaler; Maks Raje, učitelj v pok.; Vincenc Ravnič, vlakovodja; 57letni Pavel Česnik, trg.; Marija Samčeva.

Na Črnučah: Pavle Rotar, posestnik.

V Stožicah: Katarina Jernejčeva, pos.

V Marjboru: Edvard Krišnik, železničar v pok.; 92letna Štefanija Vojvodova; 81letni Franc Golčar, strojevodja v pok.; 80letna Jožefa Krošljeva.

V Laškem: Franc Ujčič.

Na Polzeli: Emilija Kolškova.

V Devici Mariji v Polju: 75letni Franc Jakop, mizar.

V Požarevcu: Marija Šarbova iz Gornjega grada.

Naše sožalje!

Huda tramvajska nesreča se je pripetila v Marinu pri Villini: trčila sta dva voza. Teže in laže ranjenih je petnajst oseb.

ŠPORTNI TEDNIK

Neposredno pred zaključkom prve polovice prvenstvenega tekmovanja moremo opaziti lahno ustaljenje in razbistrenje položaja; obenem je naznačen prehod v trdo borbo, ki naj ohrani doseženo mesto, če je dobro, ali se skuša upreti proti slabemu. Zlavi bodo napori onih v vrhu ali v njegovi bližini za čim najboljše mestece, nizati bo treba točko na točko, da ne bi konkurenca uhajala ali prehitevala.

Nedeljske dogodke so tako zabeležili: Triestina-Atalanta 0-1, Lazio-Liguria 5-1, Bologna-Torino 1-2, Bari-Venezia 2-1, Ambrosiana-Milano 3-1, Livorno-Vicenza 2-0, Juventus-Fiorentina 5-2, Genova-Roma 0-2.

Triestini manjka uspešne napadalne vrste. To je razvidno tudi iz količnika: je edino moštvo, ki se ni povzpelo še do številke 10 v pozitivnem delu razmerja golov. To nedeljo ni napad uspel niti toliko, da bi proti zmerni in skromni Atalanti držal običajni neodločeni rezultat. Vrsti remisov utegne slediti manj prijetna vrsta porazov.

Še dve zmagi na tujem igrišču so zabeležili to nedeljo. V Bologni sta bili v borbi močno izravnani moštvi in je Torino z lepo zmago mogel ohraniti značaj neizprosnega zasledovalca, ki sedaj Livornu ne daje več, da bi prišel prav do sape. Bologna ni trenutno s porazom ničesar izgubila. Večjo pozornost je zbudila nepričakovana zmaga, ki jo je dosegel prvak v Genovi. Roma s tem uspehom ni mnogo pridobila, ohranila je samo svoj položaj v spodnji hiši. Pač pa je za Genovo poraz zelo občuten, ker je sedaj ob tesen stik z vrhom v razpredelnici.

To mesto je sedaj zasedla Ambrosiana, ki je v lokalnem opravku mogla knjižiti uspeh zase. Tudi Lazio si je v borbi za mesta nekoliko opomogel. Po drugi strani sta Livorno in Juventus s svojima zmagama utegnila zadržati dosežene pozicije.

Položaj se tako v primeri s prejšnjo nedeljo ni bistveno spremenil. Vrh je ostal nespremenjen, tik pod vrhom je sedaj Genova v zaostanku, iz centruma se je ločil Lazio, samo središče pa je ostalo s 14 točkami praznih rok in se mu je priključila zmagovita Atalanta. V spodnji hiši je tudi skoraj vse po starem, le da je Liguria zdrknila za dve mesti navzdol, dočim je sam repek zavoljo enake usode — vsi trije so bili poraženi — ostal, kot je bil.

V drugem razredu so spet nekoliko zamešali štrene. Napoli je šel v Cremono po poraz, enako Modena v Spezio. Pro Patria je dosegla samo remis, tako je Spezia spet na vrhu, le da ima s Pro Patrio isto število točk.

V svoji tekmovalni skupini je Gorizia utrpela prvo polovično izgubo: proti Fiumani je na lastnih tleh šele v predzadnji minuti izenačila na 2-2. Vodi pa še vedno s 6 točkami prednosti.

O. C.

POTNIK IN DRUG

LASTNIK J. MARINKO

PARNA DESTILACIJA ESENC, ETERIČNIH PROIZVODOV, AROM, LIKERJEV IN ŽGANJA. SADNI SOKI IN MARMELADE

LJUBLJANA, METELKOVA 13

Telefon 21-60 — Račun poštne hranilnice 16.710

DETEKTIVSKA POVEST

SKRIVNOST TETINE DEDIŠČINE

NAPISAL HERBERT ADAMS

»Ali ni tujezemka?«

»Zdi se mi, da je.«

»Prav za prav je čudno, da pribaja semkaj. Kolikor se spominjam, stanuje na drugi strani parka,« je rekel Jimmie zamišljeno.

»Mi imamo stranke iz vseh mestnih okrajev.«

»Mislim, da ima neko podjetje...« je poskušal Jimmie dalje izpraševati moža.

»Njeno podjetje mi ni nič mar,« je odgovoril Furnell z glasom, ki nai bi pomenil: in tebi tudi ne. Potlej je nekoliko ljubeznivejše dodal: »Morda se bo preselila čisto blizu sem, potlej bom poskušal izvedeti o njej čim več.«

Potlej se je obrnil, kakor da bi hotel reči: in zdaj niti besede več o tem. Jimmie je imel občutek, kakor da nekaj tiči za tem. Mož je bil tako hitro stekel k avtomobilu, oba sta tako tiho in zaupno govorila drug z drugim! Gotovo je vedel, kdo je ona. Oba sta ga bila tako ošinila z očmi, da sta izdala kako neprijetno in preseneča njegova navzočnost. Ali je imela madame Fontainova — če je bilo to res njeno pravo ime — namen, vrniti se, brž ko on odnese pete, ali pa je kaj poizvedovala in ji je Furnell v naglici povedal.

Hotela je po vsaki ceni imeti hišo. Očitno so bili ona in ljudje, ki so imeli v najemu garažo, nekako v zvezi. Zdelo se je, kakor da bo spet lahko priložil del zloženke, s kakšno zvezo ima ta delec s kravjo nogo ali s konico cerkvenega zvonika?

16.

Jimmie je še enkrat pogledal po garaži, potlej je pa prikimal Furnellu in odšel. Lagodno je stopal po ozki ulici proti parku, šel mimo vrtne poti in opazoval različne garaže, hleve in delavnice. Pred neko majhno izložbo je obstal. Na napisni deski je bral:

»Rudkin & Co., stavbnik in dekorater. Naše geslo: vljudnost in hitra postrežba.«

Jimmie je stopil v lokal. Pravkar je neki zalit alkoholik iztrgal telefonsko slušalko iz rok plahemu dekletu in zatulil v telefon:

»Halo! Halo! Kdo govori? Ne razumem vas. Kdo pravite? Oh, Mr. Sommerset...« V nekoliko prijaznejšem tonu je nadaljeval: »Spet ne deluje? Tretjič? Tega ne morem razumeti. Ali pa vaša služinčad prav ravna? Da — tako vi rečete! To mora biti tovarniška napaka. Da, da, poslal bom svojega človeka tja, brž ko se vrne. Ali pa jutri. A vaša služinčad...«

Jimmie je smuknil iz lokala. Če je to dokaz vljudnosti in hitre postrežbe tvrdke Rudkin & Co., bo svojo srečo rajši poskušal drugje.

Malo verjetno je bilo, da bi bili vsi nenavadni dogodki od Brudnovega umora do Heywoodove nesreče golo naključje in da ne bi bili v zvezi drug z drugim. Če so bili pa drug z drugim v zvezi: ali je bil lov za zakladom prava razlaga zanje? Pregovoril je bil Enido Cowlevevo, da je odbila za hišo ponudenih petnajst sto funtov. Njegovo ravnanje se je pokazalo upravičeno, ko je kupec svojo ponudbo zvišal na dva tisoč funtov. In zdaj je hotela madame Fontainova plačati najemnino, ki se zdi spričo slabega stanja hiše nerazvnost fantastična. Kaj pomeni vse to?

Krenil je proti domu. Če bi bila hiša njegova last, bi brez oklevanja dal podreti vse kamine in preiskati dimnike, kakor je bil predlagal Heywood: dal bi strgati vse lesene opaže, za katerimi bi utegnilo biti kaj skrito. Ali nai Enid Cowleveva isto stori? Gledala je stvar z zelo športne strani, a kaj nai ji zdaj še svetuje? Zdaj se je velialo hiše iznebiti ali pa delo, ki ga je bil tako nesrečno začel Heywood, kar najhitreje in temeljiteje dokončati.

Doma je izvedel od Nonne, da bo Enid večerjala pri njih. Vesel je bil tega. Zdaj se bo treba dokončno odločiti.

»Ali misliš, da bo Phil prišel, če mu telefoniram?« je vprašala Nonna.

»Phil se bo morda lepega večera po naključju sestal tu z Enido, če pa to nalašč napleteva, bo bolj škodilo kakor koristilo. Danes opoldne sem govoril z njim. Skrbi ima zastran Carrindorjevih diamantov, zakaj policiji se še zmerom ni posrečilo najti jih ne tatove izslediti. Boji se, da bodo zahtevali od njegove družbe izplačilo zavarovalnine.«

Nonna ni nič odgovorila. Ni bilo v njeni naravi, da bi komu ugovarjala, svojemu možu pa še celo ne. A še zmerom si je belila glavo, zakaj je bil prejšnji večer tako redkobeseden. Če je storila kaj takšnega, kar ga je uieziło, zakaj ji tega ne pove?

Gostov prihod je potisnil v ozadje to njeno skrb.

»Kako napreduje slikanje lepaka?« je vprašal Jimmie, ko so čakali na večerjo.

»Ne prav dobro,« je odvrnila Enid. »S serijo ‚Uporabljajte več mila' sem zdaj pri kraju. Imate vi kako novo idejo?«

»Zakaj ne delate za Turtla?«

»Bojim se, da ničesar ne potrebuje. Kaj bi mi predlagali?«

»Ljubka dama beza s konico svojega sončnika svojeglavo po kamnu plazečega polža. ‚Aha,' pravi, ‚ta polž bi si moral priskrbeti hišo pri Turtlu & Turtlu, potlej ne bi hotel neprestano laziti okrog'.«

»Ni slabo,« je rekla Enid. »Moram vprašati Turtla, kaj misli o tem. Ali imate še kako idejo?«

»Da, množico ljudi, ki se peha za prostor pred lepakom. Napis: ‚Vsi hočejo videti novi lepak Enide Cowlevevе!' — To bi vam prineslo mnogo naročil.«

»Poskusila bom,« je rekla. Potlej so šli večerjat.

Po končani večerji, pri kavi in cigaretah na verandi je Jimmie začel: »Zdaj se pogovorimo o nečem poslovnem. Poznam nekoga, ki bi rad dobil vašo dragoceno hišo.«

»Jaz tudi,« je odvrnila Enid.

»Pripovedujte, prosim, najprej vi,« je poprosil.

»Pisarna Postleton & Frince mi je poslala nekega agenta, ki mi je sporočil, da ima kupca za mojo hišo. Vprašala sem seveda, kdo je kupec in kaj bo počel s hišo. Odgovoril mi je, da ne sme dati natančnejših pojasnil, preden kupčija ni sklenjena. A če zahtevam pametno vsoto, mi jo bo plačal.«

»Agenti imajo pogosto kakšne kupce ‚na zalogi'. kupce, ki jih v resnici sploh ni in ki kajpak takoj izginejo, brž ko prodajalec pove svoje pogoje. Agenti imajo pač radi hiše v svojih seznamih,« je rekel Jimmie.

»Mislim, da v tem primeru ni tako,« je odvrnila Enid. »Svetovala sem agentu, naj se obrne do Mr. Turtla.«

»In kaj je rekel?«

»Da to ne bi imelo smisla in da bi pomenilo denar skozi okno metati: Njegov kupec bo njemu plačal provizijo in tako si jo jaz lahko prihranim. Samo eno naj povem: če bo pametna, bo plačal aro.«

»Če prodaste hišo, ne prodaste tudi zaklada. Ta ostane vam — to se seveda pravi, če ga boste dobili.«

»Zakaj ne bi potem — če je ponudena cena dobra — hišo prodali pod pogojem, da jo boste izročili šele čez mesec dni? Tako bi pridobili ves mesec časa za iskanje,« se je Nonna vmešala v razgovor.

»Agent je rekel, da mora hišo takoj dobiti. To je njegov pogoj.«

»To vsi zahtevajo. To je tisto nenavadno! Sedem let se nihče še zmenil ni za hišo. Potlej se v njej dogajalo umori, in na lepem je takšno povpraševanje po njej. Drugi lastniki praznih hiš najbrže ne vedo tega, sicer bi tudi oni poskušali moriti. Ali je ponudil kako vsoto?«

»Potegnil je iz žepa čekovno knjižico in vprašal: ali naj napišem dva tisoč gvinej?«

»Značilno, da je nehal z vsoto, s katero je Grostein končal. Kaj ste mu rekli?«

»Odklonila sem ponudbo: rekla sem, da zdaj sploh ne nameravam prodajati. Potlej je počasi poskočil na dva tisoč pet sto. Na moč se je trudil, da bi me pregovoril, a jaz se nisem hotela ukloniti. Obljubila sem mu, da mu bom v tednu dni sporočila svojo odločitev. Odvrnil je, da bo takrat prepozno, a nisem se dala premotiti in sem vztrajala pri svojem. Potlej se je zgodilo še nekaj.«

»Kaj neki?«

»Obiskal me je Mr. Turtle. Pokazal mi je pravkar prispelo pismo zemljiških lastnikov. Pisali so mu, da so dobili neke pritožbe glede zanemarjene hišne zunanjščine. Češ da kazi cesto. Pravijo da ne maraio biti preveč strogi nasproti meni, a morajo vendar zahtevati takošnja popravila, posebno, da se hiša prepleska od zunaj.«

»Draga reč. Ali so povedali, kdo se je pritožil?«

»Ne.«

»Brž čas tvrdka Postleton & Frince — ali njene stranke. Očitno hočejo pritisniti na vas, da bi vas prisilili k prodaji. Kaj ste rekli Turtlu?«

»Povedala sem mu, da imam ponudbo za dva tisoč pet sto gvinej, in

Listek „Družinskega tednika"

SALOMONOVI OTOKI

Skupina Salomonovih otokov, ki so danes v žarišču vojne na Tihem oceanu, spada zemljepisno k Melaneziji (dobesedno ‚Otočju črncev'), ki tvori s Polinezijo (‚Mnogimi otoki') in Mikronezijo (‚Malimi otoki') Oceanijo. Vsi tisti večji in manjši otoki, raztreseni po Tihem oceanu v tropskem in subtropskem pasu, raztezajoč se od vzhodne Nove Gvineje do severovzhodnega vogala Avstralije, tvorijo Oceanijo. Najvažnejši otoki salomonske skupine so Bougainville, Choiseul, S. Isabella, Florida, Malaita, Guadalcanal ali Guadalcanar, S. Christobal in mnogi drugi majhni in majceni otočki.

Ti otočki leže za Salomonovimi otoki, kakor da bi jih tam posejala roka gigantskega mornarja. Najvažnejše skupine so Karolini, Marianski otoki na severu, Bismarckovi, Marshallovi in Gilbertovi otoki na severovzhodu in Novi Hebridi, ki se raztezajo na jugovzhodu, na jugu se pa razprostira Koralno morje — skratka, sama imena, ki se vse iznova ponavljajo v vojnih poročilih in so čez noč postala zelo pomembna oporišča za vojne ladje, letala in dovažanje čet vojskujočih se držav.

Salomonovi otoki ali Salomoni obsegajo vsega vkup nekaj več ko 37.000 km² in imajo okrog 130.000 prebivalcev; od teh je okrog tisoč evropskega ali azijskega porekla. Ostali so domačini.

Relief otočja je izrazito gorat. Najvišji vrhovi so na otoku Bougainvillu (3100 in 2360 m) in na Gualdalcanalu (2440 m nad morjem), a tudi drugi otoki imajo precejšnje vzpetine.

Kakor so gore visoke, tako je morje globoko. Pri otoku S. Croce so izmerili globino do 4000 m, pri Novih Hebridih do 5000 m in pri Bismarckovih otokih celo do 9148 m. Po geoloških domnevah nekega priznanega strokovnjaka na tem področju spadajo Salomonovi otoki, prav, kakor tudi drugi tamkajšnji otoki k ostankom stare zemljine, ki se je pogreznila v morje. Ognjeniško delovanje je še zmerom precejšnje; koralne formacije niso posebno razširjene.

Podnebje je tropsko, nasičeno z vročo vlago. Povprečna toplota niha med 30° C poleti in 26° C pozimi. Prevladujejo tropski vetrovi. Vzrok jim je bližina Avstralije; iz njih nastanejo poletni in zimski viharji.

Rastlinstvo je izredno bujno, pač spričo bližine ravnika; zanimivi so gozdovi mangrov (lat. rhizophor), raztezajoči se vzdolž obale; zanimivo je, da v njih ni velikih živali, temveč so značilni zanje vrečarji in neka vrsta kuščaric.

Narodopisna struktura na teh otokih se oslanja na splošno kulturo Melanezije. V verskem pogledu je zanimiv posmrtni kult sežiganja; domačini po navadi ohranijo stanovanja umrlih nedotaknjena in časte naravne duhove; poznajo pa tudi magične umetnije in šege tabuja. Tu in tam srečamo zabrisano vero v vsegamogočnega stvarnika.

Še pred nekaj stoletji je bilo tu ljudožrstvo na dnevnem redu, posebno v zvezi z obrednimi šegami. Najbrže tudi danes, posebno na otoku Bougainvillu še ni čisto izumrlo.

Izvor domačega prebivalstva je melanezijski ali papuanski; v goratih predelih na Bougainvillu živi neko mešano pleme. Domačini so le malo oblečeni; še danes sta ohranjena običaja tetoviranja in puščanja krvi z rožiči. Žive v preprostih kočah in izdelujejo s presenetljivo spretnostjo in umetniškim okusom orožje, orodje in razne ornamentalne predmete. Prebivalci ob obali slove upravičeno kot izvrstni izdelovalci pirog — neke vrste čolnov — in kot spretni ribiči. Po miselnosti so ponosni in bojeviti.

Salomonove otoke je odkril španski pomorščak Alvaro Mendaña leta 1567. Krstil jih je tako zato, ker je hotel z imenom zajeti vso bogastvo te zemlje, opirajoč se na pripovedko o bajnih zakladih zlate dežele Ofirja, kamor je baje Salomon njega dni pošiljal svoje ladje po zlato.

Španska vlada je to odkritje skrivala in naposled je svet pozabil nanj. Šele leta 1767., torej točno dve stoletji pozneje, je otoke iznova odkril francoski pomorščak Louis Bougainville; trčil je ob tri severne otoke — iste, ki se še danes po njem imenujejo — in dalje ob Buko in Choisul, ne da bi bil tam pristal, ker so bili domačini zelo sovražni.

Leta 1769. se je vrnil tja neki drug Francoz, po imenu Surville, in podelil nekaterim otokom druga imena, ki jih imajo še danes. Leta 1788. je Anglež Shortland odkril neki otok na jugu in ga misleč, da gre za novo celino, krstil za Novo Georgijo.

Po več jalovih poskusih evangelizacije so se leta 1873. zasidrala na otokih queenslandska plantažna podjetja in je Anglija leta 1893. anektirala otoke Malaito, Guadalcanal in S. Christobal. Nekaj let pozneje, leta 1899. so s posebno konvencijo razdelili nemška in angleška vplivnostna območja.

Nekaj dni po pričetku prve svetovne vojne je avstralska ekspedicijska vojska v septembru 1914. zasedla nemški del Salomonovih otokov. Leta 1920. je Zveza narodov izročila otoke Avstraliji kot mandat; leta 1927. so upor domačinov zadušili z orožjem.

Angleška vlada je poverila organizacijo otočja komisarju, ki je imel svoj sedež v Tulagiju na Floridi.

Do vojne med Japonsko in Združenimi državami je cvetelo na Salomonih trgovanje s kopro (iz nje se pridobiva kokosovo olje), okameninami in trepangom (neko vrsto prekajenih morskih rib). Danes zbuja moderna vojna pri domačinih vse mogoče bojazni in hud strah; ti preprosti ljudje, živeči sredi narave, v deželi, obdarjeni s tolikšno bujnostjo in lepoto, so morali ugotoviti, da sta lok in puščica, orožje, ki so bili nanj tako ponosni in ki je še pred 150 leti ukrotilo Bougainvillove mornarje, postala ob modernem orožju — letalih, tankih in strojnicah — smešna igračka. Zakaj danes dovažajo to moderno orožje tuji možje na obalo v velikanskih pirogah, ki bljujejo ogenj in plovejo z veliko hitrostjo brez vesel.

Nikakor si pa ne smemo — tako pravi dr. Paravicini — Salomonovih otokov predstavljati kot čisto kultivirano otočje, podobno Javi ali Ceylonu. Isti znanstvenik nas opozarja, da je s plantažami obdelane zemlje komaj 0.6% vse površine angleških Salomonovih otokov. Domačini so obdelali še manj zemlje, tako da je komaj stoti del vse zemlje kultiviran. »Vse drugo je pokrito z gostim pragozdom.« Podobno bo tudi v avstralskem delu otočja. Obdelana zemlja se namreč razteza samo okrog domačinskih vasi, ležečih ob obali. Notranjost otočja je na splošno neobljudena in še več — na primer na Guadalcanalu — tudi neznana in še neraziskana.

(*Sapere*, Milano)

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6
pri frančiškanskem mostu
vsakovrstna očala, daljnogledi, toplomeri, barometri, hygrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine.
Samo kvalitetna optika Ceniki brezplačno

MALA, NEUMNA BIANCA

NAPISAL S. JÄGER

Dr. Rudolf Lang je nekoliko v zadregi in obotavljaje se prestopil prag majhne ribiške hiše pri vasi Morcoti.

V ozki, nizki kuhinji se je okrog odprtega ognjišča sukala mlada žena. Ko je zagledala gosta, se je obrnila in mu odzdravila. Potem je nekoliko začudeno premerila elegantnega gospoda.

»Želite, signore?«

Nagovorjeni je obstal s klobukom v roki in jo nepremično gledal. V kotu ustnic mu je zaigral komaj viden smehljaj.

»Bianca, ali me ne poznaš več?«

»Santa Madonna!« se ji je zareklo. Vrgla je grebljico na ognjišče in stopila gostu nekaj korakov nasproti. »Rodolfo, ali si res ti?«

»Seveda sem. Nisi me pričakovala, kajne? V Luganu sem na počitnicah, pa sem prišel semkaj na izlet, da bi pogledal, kaj je s teboj. Ali imaš kaj časa?«

»Seveda, sedi vendar!« Pokazala mu je rdečo mizo v kotu.

Počasi je sedla poleg njega.

»Res te ne bi bila spoznala, tako zelo si se izpremenil.«

»Verjamem. Je pač že dolgo, kar se nisva videla!«

»Devet let,« tiho in zamišljeno dé žena; »devet let — dolga doba.«

»Slišal sem, da si vdova, Bianca. Ali je res?«

Utrujeno je prikimala. »Moj mož je bil ribič. V neki viharni noči je ostal zunaj in ga nisem več videla.«

»Ubožica zgodaj si ga morala izgubiti.«

»Da, niti pol leta nisva bila poročena.«

»Mlada si še, Bianca, komaj 28 let ti je, mislim. Našla boš novo srečo.«

Odkimala je in dolgo gledala v praznino. Rudolf jo je ogledoval. Nič več ni tista Bianca, ki jo je poznal pred devetimi leti. Iz razposajenega življenja polnega dekleta je postala resna, tiha žena. Lica so ji upadla, okrog nekdaj cvetočih ust sta skrb in trpljenje zarezali globoke, trpke črte. Velike, črne oči se zde še večje ko pred leti, vendar ne sijejo več tako toplo in prikupno, kakor nekdaj. Tudi tu je bolestno doživetje pustilo svoje sledove.

»Takrat si se bila prav kmalu poročila?« je spet načel pogovor.

»Po dveh mesecih.«

Rudolf Lang se je smejal. »No vidiš! Ko sem se poslovil, si mislila, da je zdaj zate vsega konec. Jokaje si me rotila naj se vendar poročim s teboj. Mislila si, da bi samo z menoj mogla biti srečna. Tako si pa torej tudi ti sama spoznala, da najina zveza ni bila drugega, ko bežno mladostno ljubimkanje?«

»Spoznala sem, da je bila zate samo mladostno ljubimkanje!«

»In zate?«

»Zame? Tisti tedni so bili zame usodni. Nikdar nisem ljubila drugega ko tebe, kljub vsemu...«

»To zveni zelo neverjetno, če človek ve, da si se tako hitro nato poročila.«

Žena ne odgovori takoj, temveč napeto strmi skozi majhno okno na prosto. Zdi se, ko da bi se borila za težko odločitev.

Na lepem ga pogleda naravnost v oči

»Ali bi hotel iti malo z menoj? Nekaj bi ti rada pokazala!«

*

Ko stopata po vaških ulicah, ga Bianca vpraša: »Ali si se tudi ti poročil, ko nosiš prstan?«

»Da, pred štirimi leti, naj moj 30. rojstni dan.«

»Tako! Bogato in imenitno, kajne? Sicer me pa to ne zanima. Ne govoriva več o tem! Pojdi, tu navzgor greva.«

Ko stopata po visokih, strmih stopnicah, ki vodijo k cerkvi, sta oba zatopljena v svoje msli. Zasopla prideta na vrh, se naslonita na zid in gledata na zrcalnočisto, v soncu leskečoče se morje.

»Pogosto sva bila tu gori, Bianca, ali se spominjaš? Tu sem te čakal vsak večer, ko si prišla iz cerkve.«

»Spominjam se, Rodolfo, zdaj pa pojdi!« Stopa pred njim in ga vodi ob lepem vitkem zvoniku v svojevrstno pokopališče, ki se zdi stopničasto zgrajeno na strmem pobočju kakor prekrasen nasad. Vendar ne utegneta postajati pred prekrasnimi, majhnim svetiščem podobnimi rodbinskimi grobovi starih morcotskih patricijev.

Naposled se ustavi pred vrsto majhnih otroških grobov in nemo pokaže na preprost, črn lesen križ.

Z rastočim začudenjem bere Rudolf na križu nekaj besed in številk. Potem pogleda v velike, resne ženine oči, ki strme vanj.

»Otroka si imela, Bianca?« je sočutno vprašal.

»Tvoj otrok je, Rodolfo,« je tiho odgovorila.

»Moj Bog, to vendar ne more biti res!« je prestrašeno vzkliknil. »Govori resnico, Bianca!«

Rodolfo se sklanja nad grob, z roko živčno trga cvetlice.

Mirno zdrži Bianca njegov pronicavi pogled. »Je že tako, kakor sem rekla, Rodolfo. Tvoj otrok je!«

»Ali si to vedela že tedaj, ko sva se ločila?«

Bianca molče prikima.

Ganjen jo Rudolf prime za roke.

»Zato torej ti je bila ločitev tako težka, Bianca. Bog nebeški, jaz pa niti slutil nisem! Zakaj mi nisi povedala, kako je s teboj?«

Prizanesljiv, materinski smehljaj ji zaigra na obrazu.

»Saj si mi dovolj jasno razložil, da moraš kot bodoči državni pravnik za uresničenje svojih načrtov dobiti bogato, imenitno ženo. Poleg tega si imenoval najino zvezo že tedaj samo bežno, dijaško ljubezen! Ali se ne spominjaš več, kako si mi rekel: ‚Mala, neumna Bianca, kako ti le pride na misel takšna otročarija, da bi se midva poročila! Danes se ločiva. Teh tednov se bova spominjala kakor bežnega veselega doživetja iz mladosti!' Tako si govoril, nisem pozabila!«

V njenih očeh se svetijo solze. Še enkrat pogleda mali grob, potem stopa poleg Rudolfa nazaj proti cerkvi. Sedeta na klop.

Njen pogled se izgubi v daljavo, ko tiho pripoveduje dalje:

»Ko si me bil zapustil, sem skoraj obupala. Moja mati je bila že mrtva — morda to še veš — oče je imel dela čez glavo; zelo malo mu je bilo mene mar. Nikogar nisem imela, ki bi mi znal svetovati in bi me tolažil. Samo nekdo je opazil, da trpim in je tudi slutil zakaj. Ribič Enrico! Že prej se mi je bil skušal približati. Jaz pa nisem hotela o njem ničesar vedeti. Tedaj je spet prišel. Bil je tako dober in ljubezniv z menoj, da sem mu vse zaupala. Tedaj me je spet prosil, naj postanem njegova žena. Bil bi otroku dober oče in nihče naj bi ne izvedel, da ni njegove krvi. Nikdar ga nisem ljubila, vendar sem ga spoštovala. Privolila sem, ker si drugače nisem vedela pomagati. Imela sem odkritosrčne, dobre namene. Hitro sva se poročila. Potem se je zgodila nesreča. Ker sem se hudo prestrašila, je prišel otrok prezgodaj na svet. Živel je samo osem dni — tvoj otrok!«

Ganjen je poslušal njene besede. Težko je dihal.

»In o vsem tem nisem niti slutil! Ubožica, kaj si pretrpela zaradi mene! Ali mi moreš to kdaj odpustiti, Bianca?«

»Nimam ti česa odpuščati: bila sem sama lahkomiselna. Ne, res nisem prav nič huda nate! Če ti pritiče kazen, ti jo bo že Bog poslal. Zdaj pa pojdi, Rodolfo! Parnik je priplul. Moral se boš odpeljati nazaj v Lugano, k svoji ženi, morda tudi k svojim otrokom!«

»Žal, nimam otrok!«

»Nimaš otrok? Morda je to sodba božja!«

To je dejala tiho, kakor sama sebi. Rudolfa je pa s tem zadela naravnost v srce.

Hitro vstane. »Pojdi, greva!«

»Le pojdi. Pomolila bom v cerkvi še za najinega otroka in zate!«

»Naj bo,« je zašepetal, »povej mi, prosim, ali še česa potrebuješ. Rad bi ti pomagal!«

»Hvala! Ne potrebujem denarja, še lahko delam. Sicer bo pa Bog pomagal. Zdravstvuj, Rodolfo! Bog te obvaruj!«

»Zdravstvuj, Bianca!«

Več ni mogel reči. Še enkrat se njuna pogleda strneta, za sekundo se skleneta njuni roki, tedaj se Rudolf sunkovito obrne in steče po stopnicah.

Vlažnih oči gleda Bianca za njim, dokler ne izgine. Nato počasi odide v božjo hišo; okrog bledih ustnic ji igra smehljaj po trpljenju in odpovedi očiščene ljubezni.

LAGERLÖF
»DEKLE Z MOČEVJA«
povest polna lepe ljubezni, bo v kratkem izšla v »Slovenčevi knjižnici«.
Naročite se na »Slovenčevo knjižnico«!

Srečno Novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem
PARFUMERIJA
»VIKA«
V. ARMELINI
LJUBLJANA, ŽIDOVSKA UL. 3

M. STOJAN
usnjena galanterija
BLEIWEISOVA CESTA 5 - SLAVIJA
želi vsem cenjenim odjemalcem
srečno Novo leto

ORTOPEDIJA
Lampič Polde, Ljubljana
Bleiweisova 15, v palači kavarne „Evropa"
Telefon 21-63
želi vsem cenjenim odjemalcem
srečno Novo leto

Srečnejše Novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem
L. MIKLAVČIČ
torbarstvo
Ljubljana, Kersnikova ulica 5

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE.
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

FILATELISTI POZOR! Najugodnejše kupite in vnovčite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk — v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

bil je osupel [illegible] je prigovarjal, naj sprejmem. Jaz sem mu pa rekla, da se bom o stvari še z vami posvetovala.«

»Vraga, to je težko,« je vzkliknil Jimmie. Potlej ji je pripovedoval o želji madame Fontainove, da takoj najame hišo, češ da je hiša zanjo nad vse dragocena zaradi tragičnih dogodkov. Omenil je tudi njen obisk v garaži.

»A to še nič ne pove,« je dodal. »Če hoče najeti hišo v tej okolici — vašo ali kako drugo — morda potrebuje garažo za svoj avto. Nenavadno je bilo samo to, da se je naslonila nazaj, ko me je spoznala. Furnell je pa trdil, da je ne pozna.«

»Torej zdaj hočejo že trije ljudje mojo hišo,« je pripomnila Enid.

»Ali pa tiči za vsemi tremi ena in ista oseba,« je odvrnil Jimmie. »Najprej je prišel Feliks Grostein in nas je skušal preslepiti. Rekel je, da mora hišo dobiti poceni, zakaj nihče je ne bo hotel kupiti. Potlej je postal sumljiv, ko je po takšnem govoričenju ponudil dosti več. Nato se je umaknil; prišla je na plan madame Fontainova in mi molila bankovce pred nos. Trdila je, da Grosteina ne pozna, in je bila očitno ravno dovolj jasnovidna, da je spoznala, da bo njen trud ostal zaman. Morda sta oba mislila, da sem jaz edina ovira in da bi bilo bolje, poigrati se kar z vami. Tako se je pojavil pri vas agent tvrdke Postleton & Prince, oborožen s čekovno knjižico. Kupčevega imena kajpak ni hotel izdati. In da bi vas prisilil k prodaji, je vplival na enega izmed zemljiških lastnikov, da je zahteval od vas draga popravila. Le kaj tiči za vsem tem?«

»Stotnika Brudna skriti zaklad!« je odvrnila Nonna.

»Zdi se tako,« je pritrdil Jimmie, »in vendar ne moremo ugotoviti, da se je Bruden kdaj sestajal z Grosteinom ali kom drugim. Policija trdi, da jih ni poznal. Nova ponudba je za tisoč funtov višja, kakor je hiša vredna Ali naj jo odbijemo samo zaradi možnosti, da je Bruden v resnici kaj odkril?«

»Ne verjamem, da bi še zdaj tičal zaklad v hiši,« je rekla Enid. »Smešno bi bilo, vdajati se takšnim sanjam. A po vse tem, kar se je zgodilo, hiše ne morem oddati prej, dokler se ne prepričam, ali ni v njej res skritega kaj dragocenega.«

»Zakaj ne bi odklonili vseh ponudb in v hiši uredili stanovanja, kakor smo bili sprva nameravali?« je vprašala Nonna. »Če je res skrit v hiši kak zaklad, ga bomo našli pri pregradnji. In če ga ni, bomo imeli stanovanja. Uredili bomo ljubka stanovanja in poskrbeli za to, da bo imela Enid kaj od njih.«

»Kaj pravite k temu?« je vprašal Jimmie Enido.

»Velikodušni ste. Seveda se strinjam.«

»Potlej je zadeva rešena. Takoj bomo začeli popravljati in ko bodo stanovanja končana, bomo s pomočjo Enide Cowleyeve hitro našli najemnike, ki bodo dobro plačali. Kakemu arhitektu bom naročil, naj izdela načrt.«

»Najemi res [illegible]nega arhitekta, ki bo upošteval vse naše želje!« ga je opomnila Nonna.

»Seveda,« ji je obljubil mož. »Zaželen je torej sinjeok arhitekt, ki damam vse želje že z oči razbere! Zdaj lahko zavrnemo vse ponudbe in zemljiškim lastnikom po Turtlu sporočimo, da bomo v kratkem začeli hišo popravljati. Sicer pa, ali ne bi obiskali madame Fontainove, da ugotovite, ali je res moderna čarovnica?«

»To bi bilo zabavno, mislim,« je odvrnila Enid.

»Z veseljem,« je rekla Nonna.

»Izvrstno. Ne izdajte ji, kdo sta, skušajta pa izvedeti, kdo je ona. Morda sta boljši jasnovidki kakor ta čarovnica, in bosta našli ključ do vsega tega, zastran česar si belimo glavo.«

17.

Jimmie je dobršen del naslednjega dopoldneva porabil za to, da je premišljeval, kako bi v hiši na Queens-Gatu št. 142 uredili čim bolj poceni stanovanja. Razen v tem, da so prišli Grostein in vsi drugi kupci in najemniki tako končnoveljavno pod kap, mu ta načrt ni bil v bogve kakšno veselje. Zemljiška pogodba je bila prekratka. A nikakor ni hotel razočarati obeh mladih dam. Spoznal je, da bi bilo najbolje, če bi ustanovili majhno delniško družbo. Enid bo dobila za svojo hišo, Nonna pa za svoj denar določeno število delnic.

Arhitekt, ki mu je nameraval poveriti prezidavo, je bil za nekaj dni odsoten iz Londona. Tako mu je poslal skico skupaj zasnovanega načrta. Ko je bil uredil še neke druge stvari, se je odločil, da bo popoldne spet obiskal skrivnostno hišo. Hotel se je prepričati, ali iz Furnellove garaže res ni moči priti v hišo.

Jimmie je bil opazil, da ležijo stanovanjski prostori nad garažo v isti višini kakor hišno pritličje. Med njima je štrlela široka, položna pločevinasta streha. Ali morda ne bi bilo moči po njej v hišo?

Natančna preiskava je pa dognala, da je bil Furnell resnico govoril. Stanovanjski prostori nad bivšimi hlevi so imeli samo dve stekli v strehi, a nikakršnih oken. Morda je bilo mogoče, zlesti skozi gornje oknice, splezati vzdolž strehe in se spustiti na tri ali štiri metre pod njo ležečo pločevinasto streho. A Furnell je bil Jimmija že opozoril na to, da so zadnja okna hiše, ki so dostopna s pločevinaste strehe, izjemno zamrežena z debelimi železnimi palicami. Vrla, stara Oktavija Cowleyeva je bila poskrbela za to, da je bilo nemogoče vlomiti v njeno hišo s te strani.

Potlej je Jimmie stopil po stopnicah navzgor. Hodil je od sobe do sobe in je kakor običajno preudarjal, kje bi bil primeren prostor za skrivanje zaklada. Ko je šel spet po stopnicah navzdol, je obstal na velikem kolenu pod salonom. Tu je bilo okno, a tudi zamreženo.

Stopal je po zadnjih stopnicah navzdol. Tedaj je zagledal pred seboj nekega moža, ki ga ni bil še nikoli videl.

»Oho, kaj pa vi počnete tukaj?« ga je vprašal, nad vse začuden.

Tujec ga je za trenutek pogledal, ne da bi odgovoril. Imel je gladko obrit obraz s prijetnim, malce ironičnim izrazom. Bil je precej velike postave, imel je morda okrog trideset let in je bil oblečen v temno obleko. Črn trd klobuk mu je nekoliko postrani ždel na glavi.

»Kaj pa vi počnete tukaj?« je odvrnil v tonu, ki je zvenel razigrano ali pa predrzno.

»Lastnico zastopam.«

»Tako? No, potlej je čudno, da vam ni povedala, da je hiša na prodaj. Saj je dama, ali ne?«

»Ni na prodaj.«

»Če se potrudite pogledati na listek zunaj, boste videli, da vaša trditev ne drži. Mislim, da je listek še tam.«

»Hiša ni na prodaj,« je ponovil Jimmie. »Če je kaj nenavadno, je to, da vas nisem slišal prihajati noter. Ali imate ključ?«

»Morda sem bil jaz prvi tukaj.«

»Vprašam vas, ali imate ključ?«

»Razumel sem, a zakaj vraga naj bi ravno vam odgovarjal? Če hiša ni na prodaj, bi morali to agentu povedati in listek odstraniti.«

Jimmie ga je nezaupno pogledal. Ves neznančev nastop je bil izzivalen. Jimmie je mislil, da mu bo že kos, če se spoprimeta, a kako naj bi napadel nekoga, ki je bil očitno od Turtla dobil ključ in je bil torej popolnoma upravičen, poslužiti se ga?

»Mislim, da sem videl vse, kar sem hotel videti in da zato lahko grem,« je rekel tujec. »Sporočite, prosim, lastnici hiše, naj najame ljubeznivejšega upravitelja.«

Obrnil se je in odšel proti hišnim vratom. Jimmie ni hotel, da bi odšel, a ni vedel, kako naj ga zadrži. Mož je odprl vrata in jih zložno zaprl za seboj, kakor da se ne bi bilo pripetilo nič nenavadnega.

Jimmie je za trenutek počakal, potlej je pa tudi sam odprl vrata. Tujec je poklical mimovozeč taksi in sedel vanj. Jimmie je poklical naslednji taksi, ki je pripeljal po cesti.

»Vozite za tistimle avtomobilom,« je kriknil šoferju in skočil v avto.

Šofer je prikimal. Oba avtomobila sta vozila v zmerni hitrosti po Queens-Gatu navzgor proti Knightsbridgeu. Prvi avto je zavil proti Piccadillyju. Ni bilo težko, slediti mu, ker promet ni bil bogve kako živahen. Jimmie si je zapisal številko avtomobila, ki ga je zasledoval, a ta se očitno ni poskušal otresti svojega zasledovalca.

Sicer ni prav dobro vedel, kaj pričakuje od tega zasledovanja. Bil je pa prepričan, da je nesramni neznanec nekako v zvezi z enim izmed ljudi, ki se tako vneto zanimajo za Enidino hišo. Ali je bil kdo izmed Brudnovih pajdašev? Ali je kaj vedel o Brudnovem umoru? Ali je delal za Grosteina, ali je bil pa prijatelj madame Fontainove? Morda je bil celo neznani kupec tvrdke Postleton & Prince? Ali je mogoče domnevati, da se vsi ti ljudje zanimajo za hišo brez sleherne medsebojne zveze? Ali ni verjetnejše, da vsi delajo po skupnem načrtu? Morda se dve tekmujoči skupini potegujeta za hišo iz zdaj še nepojasnjenih vzrokov? Da bi se pa tri ali celo štiri različne osebe potegovale zanjo, je popolnoma neverjetno. Ko bi mogel ugotoviti, kdo je zadnji obiskovalec in od kod je prišel, bi to utegnila razbistriti vso zadevo. Slika njegove zloženke bo potem morda manj futuristična, zato pa razumljivejša.

Na Piccadillyju je redar dvignil roko. Prvi avto je krenil v Bond-Street, drugi je moral pa počakati. Zastoj ni dolgo trajal in čez nekaj minut je bil Jimmiejev šofer spet prvemu avtomobilu na sledi. *(Dalje)*

Mi vsi smo si sorodniki

Malo kramljanja o naših prednikih in o tem, kako se množi ljudski rod

Temelji značaja, pred vsem pa še temperamenta, ki sam močno vpliva na značaj, so v vsakem človeku prirojeni, to se pravi podedovani od staršev. Moderna znanost je dokazala, da dajeta komaj spočetemu, torej niti še ne rojenemu otroku te temelje oba roditelja, oče in mati. To se seveda lahko zgodi v zelo različnem razmerju, da je delež obeh enak, ali pa je oni očeta večji in matere manjši, oziroma narobe, delež očeta manjši in delež matere večji. Neredko se tudi zgodi, da podeduje otrok temeljne lastnosti značaja in temperamenta preko očeta ali matere od njunih roditeljev ali še bolj oddaljenih prednikov, čeprav so se v njegovih starših samih očitovali le v komaj vidni meri.

Iz tega sledi, da je vsakdo izmed nas po svojem najglobljem bistvu vsota bistev svojih neposrednih in posrednih prednikov, kar velja seveda v neki meri tudi glede čisto telesnih lastnosti in oblik. Vzgoja, duhovna ali telesna, prirojene lastnosti lahko znatno preoblikujejo, izkrešejo značaje in okrepijo ali oslabijo temperamente, toda podedovani temelji ostanejo kljub vsemu zmerom prva osnovna podlaga.

Ali ste pa že kdaj premišljevali, kolikih prednikov vsota je vsak posameznik? Vsak izmed vas se zaveda, da ima, ali je vsaj imel očeta in mater in dva deda in dve babici, kajti tudi vaš oče je imel svojega očeta in mater, in prav tako ju je imela vaša mati. Vsak izmed vas je torej že po tem, česar se neposredno zaveda, t. j. treh generacij, produkt 6 ljudi. Toda vrsta prednikov se vleče dalje nazaj za stoletja in tisočletja in narašča v vsaki generaciji s podvojitvijo. Za nastanek dveh dedov in dveh babic je bilo treba dva para naših pradedov in dva para naših prababic. V četrti generaciji nazaj je tako živelo osem naših prednikov, v peti 16, v šesti 32 itd. To število se ne bi podvojevalo samo v primeru, ako bi se bili naši predniki ženili s sestrami, odnosno prednice možile z brati, kar se pa vsaj v novejših stoletjih ni dogajalo.

Ako računamo za vsako generacijo razdobje 30 let, dasi bi morali za novejši razvoj to število znižati na 25 let, potem doženemo, da imamo samo v zadnjih 1000 letih za seboj nič manj kakor 31 takih generacij (rodov). Človek, ki se je rodil n. pr. l. 1900., je imel 30 let prej, t. j. l. 1870., v zibelki svojega očeta in mater. Še 30 let bolj nazaj, l. 1840., sta bila v povojih oče in mati njegovega očeta ter oče in mati njegove matere, njegova dva deda in dve babici. L. 1810. so se rodili spet njihovi predniki, in tako vedno vsakih 30 let nazaj. Ako sedaj računamo te prednike, ugotovimo, da je imel l. 1900. rojeni človek okoli leta 1000. po Kr. r. 1.073,741.824 prednikov, do leta 0., t. j. do Kristusovega rojstva, pa naraste ta vrsta v fantastično število: 1,152.923,182.333,558.996 (1 kvadrilijon, 152 trilijonov, 923 bilijonov, 182 milijard, 333 milijonov, 558 tisoč in 996) prednikov.

To se vam zdi gotovo čisto nemogoče. Računar se je nedvomno uštel. In vendar se ni! Računajte sami, pa se boste prepričali, da je v resnici živelo ob rojstvu Kristusa tako ogromno število vaših prednikov, kajti če bi jih ne bilo toliko, tudi vas danes ne bi bilo. Če se z lastnim računanjem prepričate, da je navedeno število točno, boste naravno ugovarjali s čisto preprostim argumentom: »To ni mogoče, ker je takrat živelo na vsej vesoljni zemlji morda kvečjemu sto do dve sto milijonov ljudi, prej celo še manj. Saj jih dandanes ni več kakor okoli 2 milijardi in 250 milijonov!«

Da, res je. Niti vseh ljudi skupaj, kar jih je kdaj živelo na svetu, od najstarejših dob do danes, ni bilo toliko, kolikor smo mi našteli svojih prednikov samo do Kristusovega rojstva. In vendar: račun je bil točen. Kje je tedaj napaka? Teoretično nikjer, praktično pa v tem, da se naši predniki niso možili, odnosno ženili vedno le s tujimi, nesorodnimi ljudmi. Tako ogromno število bi bilo potrebno v resnici samo tedaj, ako vsi naši predniki vseh okoli 60 generacij do leta 0 nazaj, nikoli ne bi bili v krvnem sorodstvu. Dejansko so pa bili, zato se teoretično število naših prednikov v praksi ogromno zmanjša. A ker ne vemo, kako so se možili in ženili v sorodstvu, nam žal tudi nikoli ne bo mogoče izračunati, kolikšno je njihovo dejansko število. Iz starega veka vemo, da so bili ponekod celo zakoni med bratom in sestro zelo v navadi. Pri starih Egipčanih so n. pr. sinovi faraonov in odličnikov jemali za žene zmerom svoje sestre, ako so jih imeli, sicer pa najbližje sorodnice.

Vse to nam torej dokazuje, da smo si mi vsi sodobniki medsebojno mnogo bolj v krvnem sorodstvu, kakor bi si celo v sanjah mogli misliti. Nobenega dvoma n. pr. ni, da smo si vsi Slovenci, do zelo redkih izjem, in vsi oni iz našega neposrednega sosedstva, sorodni po neposrednih; ali vsaj posrednih prednikih. Isto velja v širšem smislu seveda tudi sploh za vse prebivalce celotne Evrope in vsa belopolta ljudstva, nazadnje pa sploh za vesoljno človeštvo.

Na to le preradi pozabljamo. V navadnem življenju se izgube zavestne sorodstvene vezi pogosto že v tretjem, prav gotovo pa že v četrtem ali petem kolenu. Često ne vemo niti tega, kako se je pisala naša babica pred poroko z našim dedom, dekliško ime prababic pa nam je gotovo španska vas. Toda v temeljih naših duš, značajev in temperamentov živi to sorodstvo bolj trdoživo dalje, pa naj se tega mi sami zavedamo ali ne. Zato ni nič čudnega, če opazimo, da imajo prebivalci kakega okrožja, ali pripadniki celih narodov, mnogo skupnih lastnosti. Čudno bi bilo, če jih ne bi imeli, zakaj oni ne žive samo v sorodnih razmerah, ampak so tudi krvno med seboj povezani in prepleteni in imajo skupne temeljne lastnosti duš, značajev in temperamentov.

Ko srečate na ulici četudi neznanega človeka, pomislite vselej: moj sorodnik je.

Najboljši Haggardov roman

»ROŽA SVETA«,

ki prikazuje divje boje križarskih vojska, obenem pa plemenito ljubezen dveh vitezov do prelepe Balbeške princese »Rože sveta«, bo izšel v nekaj dneh v »Slovenčevi knjižnici«.

Knjigo boste dobili po vseh knjigarnah in trafikah!

Opozarjamo na v celoplatno in polplatno vezane knjige!

Naročite »Slovenčevo knjižnico«!

Svete žabe

Mnogi narodi jedo zelene žabe, vendar jim ne bi prišlo na misel, da bi jih po božje častili, kakor to delajo Kitajci. Kitajski kmet namreč veruje v več bogov, in sicer v boga sonca, zemlje, žetve in — v zeleno žabo.

Zelena žaba ima na Kitajskem veliko premoč nad ostalimi žabami, ker s svojo zeleno barvo spominja na presnovo življenja in vegetacije.

V dolini reke Jang-tse na primer domačini časte zeleno žabo kot božanstvo vode. Verujejo, da jo ščiti sonce in je od nje odvisno, ali bo v reki dovolj vode, da bodo lahko zalivali polje in poželi obilen sad. Prav tako so prepričani, da žaba zelo ljubi dobro jedačo in pijačo in ji zato vsako leto nekaj dni pred žetvijo kmetje pripravijo, kakor kdo more, pravcato pojedino. Po navadi ji prinesejo juho iz ptičjega gnezda, ki je kitajska poslastica, pečeno kurje in svinjsko meso in vino.

Če zelena žaba vse te dobrote poje ali ne, je vseeno. Glavno je, da so ji kmetje s tem izkazali svojo vdanost in pobožnost, ker jim bo potem zanesljivo naklonjena.

V Če-kiangu žive zelene žabe kakor domače živali. V vsaki hiši se svobodno gibljejo in nikomur ne pride na misel, da bi jih zapodil iz hiše, če so mu še tako v napotje. Vsi stanovalci v hiši so srečni, da živi v njihovi bližini žaba, ker smejo tako upati v veliko srečo in napredek. Kadar se zelena žaba utrujena umiri pred hišo, jo hišni lastnik previdno prinese v hišo, pri tem pa vsi stanovalci hiše pojo in tolčejo po bobnu.

Zelena žaba je na Kitajskem simbol bogastva. Najbolj razširjen emblem v državi je deček z žabo in nanizanimi zlatniki. Ta deček je Lii Hsi, eden od osmih nesmrtnikov, ki je bil pred dvemi tisoči leti predsednik vlade. Lii Hsi je v mladosti ulovil zeleno žabo in dobil zlatnikov. Prav tako kakor zelena žaba je božanstvo tudi Lii Hsi, ki se mu klanjajo vsi sloji ljudi in imajo njegove slike obešene po delavnicah in pisarnah kakor slike bogov.

Kjer koli kitajski kmet najde zeleno žabo, takoj sklene roke in zmoli nekoliko molitev. Če se to zgodi v kakšnem naselju, tedaj prihiti k žabi tudi svečenik, in odpoje pred njo nekaj nabožnih pesmi.

Po vsem tem moramo reči, da so na svetu srečne in nesrečne žabe. Medtem ko zelena žaba lahko mirno skaklja kjer koli hoče in se ji ni treba bati nikogar, se morajo druge žabe skrivati po globelih, da jih Kitajci ne ulove in pojedo.

Zeleni žabi po pravici lahko zavidajo vse druge žabe, ker edino ona že dva tisoč let uživa vse dobrote tega sveta. Vendar so njene zahteve majhne. Ljudi, ki jo časte in ji prinašajo dobrote, gleda ravnodušno in se jih boji. Še na misel ji ne pride, da bi jedla svinjsko meso in pila vino. Saj pa najbrže tudi ne bi bila sveta žaba, če bi bila drugačna.

Drevo, ki ubija

Na otoku Javi raste drevo, ki razširja žuželkam zelo prijeten vonj. Komaj se ji pa katera izmed žuželk približa, se drevesne veje sklenejo in žuželko zdrobe, da iz nje pozneje izsesajo življenjski sok.

V Panami pa raste še neko bolj čudno drevo. Njegovo drevesno zelenilo je izredno privlačne barve, drevo ima pa tudi prekrasne, našim jabolkom podobne sadove. Brž ko pa človek samo ugrizne v to jabolko, takoj mu zateko čeljusti in jezik in v strašnih bolečinah umre.

Kdor dalje časa stoji pod tem strašnim drevesom, ga prične močno boleti glava. Če se pa roko dotakne vej tega drevesa, dobi opekline po koži, pozneje pa srbeč izpuščaj.

To drevo Indijanci prav dobro poznajo. Iz njegovega soka namreč izdelujejo najhujši strup, s katerim ubijajo svoje sovražnike.

Hortenzije ljubijo alkohol

Leta 1767. je neki raziskovalec prinesel iz Kitajske v Evropo rastlino s prekrasnimi nežnorožnatimi cvetovi. Ker je bil raziskovalec zaljubljen v neko damo, ki ji je bilo ime Hortenzija, je po njej tudi rastlino, ki jo je prinesel s Kitajske, tako imenoval.

Poleg svoje izredne lepote ima Hortenzija še nenavadno lastnost, za katero vrtnarji prav dobro vedo. Bolj ko vsaka druga rastlina je namreč odvisna od tal, na katerih raste. Če hortenzijo vsadimo na močvirnata tla, ki vsebujejo malo železa, tedaj se bodo njeni cvetovi pobarvali nežno modro, kar nekaterim ljubiteljem cvetlic posebno ugaja.

To pa še ni vse. Najnovejša raziskovanja so pokazala, da ima hortenzija še druge zanimive lastnosti. Izredno rada namreč »pije« alkoholne pijače. Če ji vsak dan po malem prilivamo z vodo razredčeno vino, tedaj se razbohoti in požene izredno močne in bujne cvetove. Pri tej priložnosti so se učenjaki spomnili, da je že slavni rimski državnik Cicero nekatere danes nepoznane rastline zalival z vinom, in dosegel, da so vse bujneje cvetele. Baje je z vinom zalival tudi sadno drevje, ki je zato rodilo obilnejši in lepši sad.

Tako je strokovnjakom šele po mnogih stoletjih uspelo na hortenziji dokazati vpliv alkohola na rastline. Neka hortenzija, ki so jo zalivali z vinom, se je na primer tako razbohotila, da se je razcvetela v nič manj ko 500 bujnih cvetovih.

Koliko je milijarda?

Milijarda je izredno visoko število, ki si ga človek kaj težko predstavlja. Lahko bi ga takole praktično primerjali:

Od Kristusovega rojstva pa do danes je preteklo veliko let in vendar samo okrog milijarde minut.

Otrok, ki je zdrav in mu ob rojstvu srce bije 80krat na minuto, bi moral dočakati 24 let, da bi mu srce odbilo milijardo udarcev.

Če bi hoteli posaditi milijardo dreves, in sicer po sto na hektar zemlje, bi za to potrebovali površino Belgije, Holandske in Švice.

Zamislite si dobrega govornika, ki na minuto spregovori 150 besed. Ko bi ta govornik govoril vsak dan po osem ur, bi moral govoriti 38 let, da bi izgovoril milijardo besed.

Kateri predeli sveta nam dajo največ dragih kamnov?

Največje množine diamantov dobimo iz Golconde v Ameriki iz vhodne Indije in iz Brazilije.

Ležišče smaragda je v Sibiriji in na Ceylonu.

Safir dobimo iz Ceylona, Kašmira v Himalaji, nekoliko pa iz Severne Amerike.

Bogati ležišči rubina sta v Indiji in Siamu.

Največ tirkiza je v Egiptu in v Perziji.

Biser dobimo iz Rdečega morja, iz Arabije, iz Indijskega oceana, in Japonske.

Topaz dobimo iz Brazilije in Japonske.

Ametist pa iz Sibirije, Uruguaya v Južni Ameriki, in iz južne Francije.

Kratke zanimivosti

Vsak Indijec ima štiri svete obveznosti, ki jih v življenju mora izpolnjevati. Prvo zapoved mu je vsakdanje češčenje bogov; drugo sveto dolžnost mu nalaga modrost, njej na ljubo vsak dan bere svete knjige in spise; njegova tretja dolžnost je pa, da poskrbi za svoje naslednike, da njegov rod ne bi izumrl.

Mnogi vzhodni narodi, posebno Kitajci, tedaj ko govore s kakšnim znancem snamejo naočnike in se jim zdi, da so s tem izkazali znancu največje spoštovanje.

Znano je, da si papiga hitro zapomni kakšno besedo in jo še dokaj razločno lahko izgovarja. Vendar velja to samo za bore malo besed, stavkov se pa papiga zelo težko nauči. Neki ljubitelj papig je na primer hotel, da bi njegova papiga znala »Oče naš«. Mučil se je z njo vse leto, in papigo vsak dan po malem poučeval, šele potem je gladko molila.

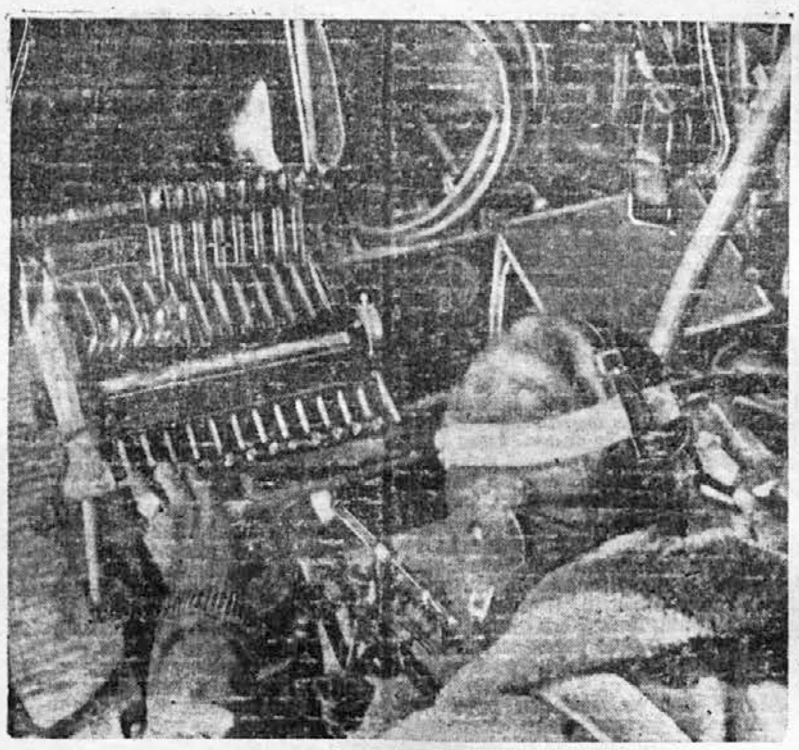

La cabina di navigazione d'un bombardiere italiano. — Pogled v navigacijsko kabino italijanskega bojnega letala.

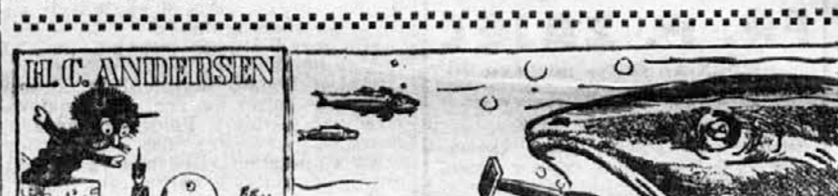

Tedaj ga je pa pogoltnila velika riba. Hu, kako temno je bilo v njenem trebuhu! Bilo je še hujše kakor pod mostičkom in tako tesno, toda mali kositrni vojaček je ostal stanoviten in je ležal v trebuhu, kakor je bil dolg in širok, krepko držeč puško v rokah.

Riba je plavala sem in tja, strahovito se je obračala, na lepem je pa obstala. Kakor blisk je šinilo skozenj: nenadno je bilo vse svetlo in nekdo je zaklical: »Kositrni vojaček!«

Ribo so ujeli, jo prodali na trgu,

tako da je naposled priromala v kuhinjo, kjer jo je kuharica razparala z ostrim nožem. Vzela je iz nje z dvema prstoma kositrnega vojačka in ga odnesla v sobo, kjer so vsi hoteli videti čudovitega možička, ki je romal okrog v ribjem trebuhu, toda kositrni vojaček ni bil prav nič ponosen. Postavili so ga na mizo in glej... kako čudne stvari se dogode na tem svetu.

(Dalje prihodnjič)

UGANKE

Križanka

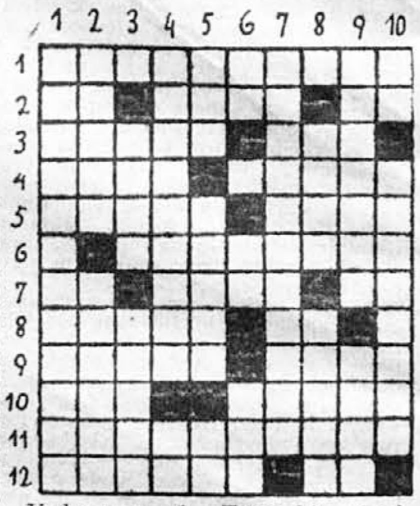

Vodoravno: 1. Evropski narod. 2. Dva enaka soglasnika; otok, števnik. 3. Finsko jezero; nemško mesto ob Donavi (zadnji dve črki zamenjani). 4. Nevestina oprema (4. skl.); pošasti. 5. Jonski otok. Odisejeva domovina; bajeslovni letalec. 6. Kar je na nižini. 7. Kvarta; švicarska gora med dvema jezeroma; veznik. 8. Služabnik; tudi tako pritrjujemo. 9. Ni položna; gliste (4. skl., obrnjeno). 10. Števnik; moško ime. 11. Južnoameriško pristanišče. 12. Balkansko obuvalo; oblika pomožnega glagola.

Navpično: 1. Ljudje mesta ali dežele. 2. Slavnostna oprava; staroperzijski namestnik. 3. Pripadnik skitskega rodu; peruti. 4. Kvartam; kratica pred naslovom. 5. Senčnice, pribitek, nadavek pri vrednostnih papirjih; drog. 6. Japonska narodna igra; kraj pri Ljubljani; dobe, veki (iz lat.). 7. Iz lahke kovine. 8. Ime mnogih vladarjev in knezov; bajeslovni grški kralj, ki mu je Heraklej očistil veliki hlev. 9. Celi zemljaki; osine, ščetine. 10. Veznik; porogljivo, zasmehljivo (tujka).

*

ZLOGOVNICA

2. 4.

1. ......
2. ......
3. ......
4. ......
5. ......
6. ......
7. ......
8. ......
9. ......
10. ......
11. ......
12. ......
13. ......
14. ......
15. ......
16. ......
17. ......
18. ......
19. ......

An, ba, be, ce, da, de, dra, dra, ga, ga, go, hi, iz, ka, ka, kras, liv, lu, me, mel, mi, ne, nik, o, o, o, o, or, pra, pro, ra, re, sem, shram, sme, spa, spa, ste, tra, uč, uč, va, vi, vo, za, za, zda.

Iz gornjih zlogov sestavi 19 besed naslednjega pomena; druge črke navzdol in četrte črke navzgor sestavljajo ljudski vremenski pregovor.

1. Gora na Krasu, 2. daroval je kadilo, 3. konec reke, 4. škofovska kapa, 5. srbsko mesto, 6. rusko mesto ob Oki, 7. število, 8. ščitonoša, 9. dama, 10. učna knjiga, 11. redno zeleno drevo, 12. pot, 13. nakit, 14. rad spi, 15. Sibirska reka, 16. delavska plača, 17. pohištvo, 18. zver, 19. prostor za shranjevanje.

*

PROBLEM LEONARDA DE PISA

Dva stolpa, visoka 30 in 40 sežnjev, sta oddaljena drug od drugega 50 sežnjev. Na vezni črti med stolpoma nekje stoji kamen. Dva ptiča zletita v ravni črti z isto hitrostjo z vrha stolpa do kamna in ga hkrati dosežeta. Koliko je oddaljen kamen od vznožij obeh stolpov?

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Prva križanka: Vodoravno po vrsti: 2. v, sen, Goa, a, 3. iver, b, črez, 4. loj, lik, Amu, 5. od, sahid, um, 6. p, da, a, ar, n, 7. ro, Locan bi, 8. en, om, vi, uš, 9. jo, me, ij, st, 10. k, bolezen, v, — 1, jn 11. Srečno in zdravo Novo leto!

Druga križanka: vodoravno po vrsti: 1. os, Lesbos, 2. bil, strmo 3. Ilir, Rus, 4. svedrec, m, 5. to, Eol, mi, 6. i, učbenik, 7. Emi, cena, 8. ulica, med 9. Kakadu, ro.

Čaroben lik: 1 Tom, 2. Tales, 3. policaj, 4. mecen, 5 San.

Enačba: a = Božidar b = dar, c = uročnik, d = urok, e = deželan, f = elan, g = vzrok, h = rok, i = Kameleon, j = Kleon, k = mrežnica, l = menica, x = Božični dež vzame rž

NOVE ZARJE

LJUBEZENSKI ROMAN

»Janina je ljubosumna na vse in na vsakogar na svetu. Oh, vem, da je to strašna in nesimpatična napaka v njenem značaju, toda ali naj se večno jezimo nanjo? Pri nas je v nekako neprijetnem položaju, ki si ga je pa ustvarila sama s svojo zapetostjo, domišljavostjo in zakrknjenostjo. Zmerom se je odločno upirala, da bi živela z nami, in še ta mesec, ki ga preživi vsako leto pri nas, je zaprta sama vase, muhasta in neubogljiva.«

»Gospa, toda nikoli nisem opazil, da bi Gaston in Elina čutila to njeno čudno vedenje,« je dejal inženir.

»O, vem, onadva sta tako dobra, tako ljubezniva. In že njuna blaga značaja zbujata zavist pri tem dekletcu, ki je tako nesrečne narave. In glejte, Elinina lepota jo draži, vznemirja, zakaj dobro ve, da sama ni tako popolna. To pa še ni vse! Videli boste, kako bo slabe volje tedaj, ko bodo pričeli prihajati naši gostje.«

Marcel Lanvin se je spoštljivo priklonil.

»Ne, gospa, mislim, da ne bom imel priložnosti, da bi to videl. Ko bodo prišli vaši gostje, si pač ne bom smel več lastiti pravice, da bi ravnali z menoj kakor z družinskim članom.«

»Zakaj?« je živo vprašala. »Narobe, prepričana sem, da ste zdaj že tako naši, da nikoli več ne boste samo slučajnosten znanec...«

»Gospa, oprostite, toda ne morem tvegati, da uživam gostoljubnost vaše hiše, hkrati pa zanemarjam svoje dolžnosti, tako da me vsakdo lahko pokara...«

»Pokara? Kdo bi se vam upal reči žal besedo, ko ste za nas vendar tako rekoč...« iskala je primerne besede, »naš otrok? Občutljivi smo, kadar gre za vas, dragi moj! Naš prijatelj ste, upam, da se tega zavedate!«

Mladi inženir se je nasmehnil. Ni bil vajen, da bi mu kdo pel takšne slavospeve.

»Vendar sem tudi uslužbenec vašega moža, madame. Tega tudi ob vaši ljubeznivosti ne smem pozabiti. Vaša pastorka me je pravkar spomnila na to!«

Gospa de Bergerjeva je vsa vztrepetala. Temna rdečica ji je zalila lepi obraz. Resnično jezna je vzkliknila:

»Oh, slutila sem, da si bo že izmislila pravi način, da vas bo užalila. To je tako umazano, tako nizkotno! Ne, čeprav jo poznam, ne bi mislila, da je zmožna česa takšnega.«

»Jaz tudi ne,« je odkrito priznal. »Tam doli se mi je zdela dobra, simpatična. Vam, gospa, ki ste tako dobri, lahko priznam, da sem prav zaradi nje, da, zaradi spomina nanjo, sprejel službo, ki mi jo je ponudil vaš gospod.«

Oči lepe Arlette, ki so dotlej sijale v čudnem ognju, so se zdaj skoraj skrile pod gostimi trepalnicami.

»A tako,« je dejala na videz ravnodušno. »No, bili ste najbrže pošteno razočarani, moj ljubi prijatelj...«

Odkrito je priznal: »Še sreča, da sem v zameno za to razočaranje doživel tako gostoljuben sprejem vse vaše družine.«

»Da,« je vnemarno pritrdila gospa. »Hvala Bogu, Elina ni niti malo podobna svoji sestri.«

»Kako to?« je nekoliko začudeno vprašal. »Doslej se mi je zdelo, da se zelo dobro razumeta. Pa ne da bi...?«

»O, kajpak,« je pritrdila gospa de Bergerjeva, čeprav ni vedela, kaj jo je prav za prav mislil vprašati. »Odkrito je še nikoli ni napadla, ker ve, kako bi bila oče in jaz ogorčena. Poglejte, na primer, kako je huda, ker ve, da se Elina tako rada vozi z avtomobilom. Če le more, ji pokvari to veselje.«

»Oh,« je vzkliknil mladi inženir, »torej zato se je tako razsrdila.«

Arletta de Bergerjeva se je pritajila, kakor da ne bi bila slišala Lanvinove opazke. Hotela je izvesti svoj načrt do kraja, zato je blagohotno nadaljevala:

»Janina nima avtomobila, toda sama je tako hotela. Njeno premoženje ni večje ne manjše od Elininega. Imela bo isto doto kakor moja prava hči in oče ji vsako leto daje lepe dohodke. Če je tako varčna, da si ne privošči prav nobene zabave, ji ne moremo pomagati...«

Janinina mačeha se je tako vživela v svojo vlogo razočarane dobrotnice, da si ji lahko na obrazu bral pristno žalost. Zdelo se je, da bi utegnila zdaj pa zdaj zajokati, če bi se še dalje pogovarjala o tako žalostni zadevi. In mladi inženir je imel prijeten občutek počaščenosti, da ta plemenita gospa prav njemu zaupa svoje družinske skrbi.

»Mislim, da je najboljše, če se Elina in vi ne menite za muhe vaše pastorke. Nekateri ljudje so pač tako nesrečne narave, da jim nihče ne more pomagati!«

»Oh, toda jaz bi tako rada, da bi bilo to dekletce srečno, da si ne bi sama pokvarila življenja in ga grenila tudi drugim. V zelo težavnem položaju sem med njo in njenim očetom, svojim možem, saj veste, sleherni trenutek mi dekletce lahko zabrusi v obraz, da nisem njena prava mati. Zato ji moram popuščati.« In z lahno otožnostjo, ki se je tako dobro podala njenemu svetohlinskemu obrazu, je pristavila: »Sicer pa prav dobro razumem, kako hudo je, če nimaš matere...«

»Plemeniti ste kakor angel,« je ganjen zašepetal mladi mož.

»Povedala vam bom še nekaj, kar je doslej bila družinska skrivnost,« je zaupno dejala gospa de Bergerjeva. »Letos ima ta mala divjakinja nekoliko več vzroka, da je muhasta in živčna. Zdi se mi, da se je zaljubila. Odkar je tu, kar dežujejo iz Juana pisma nekega mladega zdravnika...«

»Ali je že zaročena?« je hitro vprašal mladi inženir in začudeno pridvignil obrvi. »Čakajte, nečesa se spominjam...«

In zdajci se je domislil svojega bežnega srečanja s Paulom Bonheurjem; spomnil se je, kako ga je Janina razigrana poklicala in kako je mladi zdravnik nejevoljno vprašal: »Kdo je ta tujec?«

»Oh,« je skoraj razočarano vzkliknila tovarnarka, »ali poznate tega gospoda?«

»Bilo bi neresnično, če bi rekel, da ga poznam,« je zamišljeno odgovoril Marcel. »Spominjam se, da sem ga videl za krmilom majhnega zdravniškega avtomobila in da je gospodična Janina prav ljubeznivo govorila z njim.«

»In kakšen vtis je naredil na vas? Kakšen pa je?« je vprašala gospa de Bergerjeva z materinsko skrbnostjo.

»Pri moji veri,« je odkrito odgovoril mladi inženir, spominjajoč se Paulovega vprašanja, namenjenega Janini, »zdi se mi, da ni posebno dobro vzgojen in da tudi ni ljubezniv človek.«

»Ali je to vse?«

»Vse, madame. Žal mi je, da vam ne morem...«

»Tudi meni je žal, zakaj že ves čas se vprašujem, zakaj se Janina tako obotavlja, povedati to novico svojemu očetu. Najbrže se boji, da bi ji prepovedal takšno možitev. Zakaj neki? Dobro ve, da mojemu možu ni do denarja. Morda misli, da mu ne bi bil všeč njegov poklic.«

»Njegov poklic?« je začudeno vprašal Lanvin.

»Da. Janina dobro ve, kako bi oče rad, da bi se ena izmed njegovih hčera odločila za kakšnega industrijca ali inženirja, ki bi mogel pozneje prevzeti tovarno, ker se moj sin ne zanima za to. In ta nesrečna tovarna je mojemu možu tako pri srcu, kakor njegova družina ali njegovo dobro ime. Ves blažen bi bil, če bi vedel, da se bo pozneje za njegovo delo zanimal vesten, izobražen zet. Odkrito je povedal svojo željo svojima hčerama, toda že tedaj Janini ni bilo kaj prida mar zanjo. Dobro vemo, da ji je bolj pri srcu nasmejano, lahkotno in svetovnjaško ozračje Sinje obale kakor pa divja priroda naših krajev...«

»In gospodična Elina?« je živo vprašal Marcel.

»Elina obožava te kraje in bi bila srečna, če bi smela vse svoje življenje tukaj preživeti. Proti njeni volji jo vseeno vsako leto za tri mesece pošljemo v Pariz.«

»Tako,« je nekoliko razmišljeno odgovoril mladi inženir in otresel pepel s cigarete.

»Da,« je nadaljevala gospa de Bergerjeva na videz vnemarno, »vendar se bo tudi ona lahko odločila za tistega, ki ji bo pri srcu. Želimo, da bi bile naše hčere srečne... to je vse. Nobenih drugih posebnih, častihlepnih želja nimamo. In narobe bi bilo, če bi onidve kaj drugega mislile. Vendar je ta sirotica Janina tako nezaupljiva in tako čudna...«

Na lepem se je zdrznila in opravičujoč se dejala:

»Oprostite, gospod Lanvin, pripovedovala sem vam družinske intimnosti... kot prijatelju, kot sorodniku, ki mu zaupaš. Predvsem sem vas pa hotela prositi, da odpustite Janini njene muhe in da oprostite nam, ker jo tako razvajamo...«

»Oh, gospa!«

»Da, da, čutim, da bi jo morali pošteno oštetiti, ker je tako neljubezniva in nevljudna, toda... nimamo poguma... težko je... saj me razumete.«

In s sladkim smehljajem mu je pokimala v pozdrav in odšla v salon. Skoraj hkrati je pritekla na teraso Elina. Bila je oblečena v ljubko oblekico iz rumenega krepa, na svetlih kodrih je nosila velik, širokokrajen klobuk iz rumenkaste slame, okrašen s poletnimi cvetlicami. Stoječ na pragu se je zdela kakor slika poletja v dražestnem okviru razcvetajočih se vrtnic, ki so se vile okrog podbojev in skoraj zastirale vhod v salon.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Marcel jo je nehote občudujoče pogledal. Zavedel se je, da se je deklica napravila tako lahno in poletno zato, ker se je odpovedala vožnji z avtomobilom. »Kako ponižno se žrtvuje,« je pomislil veselo, »dobro dekle je.« In poleg občudovanja je v njegovih lepih očeh vzplamtel plamen spoštovanja...

Njegovo razmišljanje je prekinil rezki glas avtomobilske troblje.

Velik, eleganten avtomobil je neslišno šinil mimo njega. Utegnil je še videti, da je za krmilom sedela Janina in da je njen bledi, a lepi obraz izražal hladno zmagoslavje.

»Glej jo, kako uživa, da me je premagala,« je pomislil nejevoljno. »Res, prava razvajena trmoglavka je to na videz tako krotko dekletce iz Juana!«

II

Mati tistih, ki jih ljubim

Janina je ustavila ‚Packard' nedaleč od graščine na nekem skritem ovinku, nekoliko odmaknjenem od glavne ceste.

Skrita v senci avtomobila si je nadela belo baskovsko čepico, se ogrnila v svetal plašč, tako da jo je bilo težko ločiti od kamnitne pokrajine. Hitrih korakov je hitela nazaj proti graščini.

Vendar je prišla v park z druge strani kakor po navadi, in sicer v bližini stranskega vhoda, kjer si od daleč že lahko videl tovarniške dimnike in kjer po navadi nisi srečal živega krsta.

Janina je vedela, da se njena mačeha tukaj večkrat sestaja s Clarckom. Vendar doslej ni imela priložnosti, da bi ju na skrivaj zasačila. Slutila je, da gre za važne zadeve, sicer jih prebrisana gospa de Bergerjeva ne bi tako skrivala, sicer ne bi bila za svoje skrivnostne sestanke izbrala prav tisto uro, ko ni bilo nevarnosti, da bi koga srečala. Zgodaj popoldne je bil park navadno prazen. Mož in otroci so se mudili zunaj posestva, bodisi, da je bil gospod de Berger v tovarni ali na potovanju z avtom, bodisi da so otroci vneto igrali tenis na zahodni strani posestva, ali se pa odpeljali v bližnjo okolico. Tudi Marcel je ni mogel zmotiti, saj je bil ta čas v tovarni ali pa v družbi lepe Eline.

Skrita za gostim listjem dreves, je mačeho in Clarcka večkrat napeto in pazljivo opazovala Janina. Bila je presenečena, ko je spoznala, da ima poslovodja Clarck njeno mačeho skoraj popolnoma v oblasti. Njen sicer oholi obraz je bil tedaj ponižen in bled. Pokorno je poslušala, kar ji je pripovedoval Clarck, kdaj pa kdaj prikimala, toda nikoli se ni uprla njegovim zahtevam. Da je bil Clarck res zahteven, je Janina spoznala po njegovem odločnem, skoraj surovem in zapovedovalnem obrazu, po njegovih kratkih, odsekanih gibih, ki niso trpeli ugovora. Pač, nekajkrat se ji je zdelo, da se je gospa de Bergerjeva prestrašeno zdrznila, da je skušala ugovarjati, toda poslovodja jo je vselej tako ledeno hladno zavrnil, moral ji je odgoviriti nekaj takšnega, da je po navadi takoj utihnila in sklonila glavo kakor poslušno dekletce.

Janino je silno peklo, da ne more slišati njunega razgovora. Bala se je, da ta zarota ni naperjena samo proti lahkovernemu Marcelu, še več, da utegne škodovati tudi časti in imenu njenega očeta.

Večkrat jo je imelo, da bi stopila k očetu in mu vse povedala, toda takoj je odgnala takšne misli. Čutila je, da bi bilo vse zaman.

Zdaj šele je spoznala, kako slepo je njen oče zaverovan v svojo ženo. Pri drobnih nesoglasjih, ob vsaki priložnosti ji je pritrjeval, samo da ne bi bila užaljena. Če bi mu Janina ne mogla črno na belem dokazati svojega suma, bi bilo že vse izgubljeno. Posvetoval bi se z Arletto in tej se ne bi bilo treba posebno truditi, da bi ga prepričala, da je Janina ljubosumna noričica in da vidi strahove.

Ne, tako ne bi ničesar dosegla. Edini način, kako preprečiti zaroto, bi bil, da odkrije Arlettino skrivnost. Da, če bi zanjo vedela, bi lahko tvegala vse, da razkrinka tega zoprnega poslovodjo in njegovo skrito zavezništvo...

Morala se je sprijazniti z mislijo, da mora biti zelo, zelo previdna, če hoče koristiti očetu in če naj maščuje spomin na svojo mater, ki bi se gotovo v grobu obrnila, če bi vedela, kako brezsrčna in hinavska je njena naslednica.

Toda vse opazovanje od daleč je bilo brez haska, če ni mogla ugotoviti, kaj se lepa Arletta in Clarck pogovarjata. Janina je zdaj čutila, da mora tvegati tudi poslednji, drzni korak, če naj ima uspeh.

Zato se je danes tako izzivalno odpeljala z avtom v okolico, da bi bila gospa de Bergerjeva čisto brez skrbi. Hkrati je pa dosegla še nekaj: še preden bo mogla mačeha priti na dogovorjeno mesto na sestanek, bo ona že tam, skrita v hladni senci gostih dreves, ki so svoje težke veje pobešala do tal.

Janina je spoznala, da se mačeha in Clarck sestajata vselej v bližini majhnega paviljona, kjer je stanoval Marcel in kjer je tudi delal svoje zasebne poskuse. Doslej še ni mogla ugotoviti, zakaj se zarotnika sestajata prav na tem mestu, saj je bilo v parku toliko bolj skritih, vaznejših kotičkov. Danes je pa hotela tvegati vse, samo da izve tudi to.

Ko je prihitela do dvonadstropne hišice, ki so ji pravili ‚paviljon', a je bila v resnici nekdanja lovska hiša, je s hitrim pogledom ugotovila, da je prišla prva. Ozrla se je okrog sebe, da bi ‚pretipala teren', kakor je sama pri sebi šaljivo dejala, da bi se opogumila. Čutila je, da ji srce burno utripa.

Nekdanja lovska hiša je imela dve nadstropji. Spodaj sta bila dva večja, razdeljena prostora. Prvi je bil nekakšno predsobje; iz nje si prišel v sobo, ki ni imela dosti pohištva.

Iz te sobe so držale stopnice v prvo nadstropje, kjer je bila inženirjeva spalnica poleg majhnega salona. Drugi, večji spodnji prostor — tukaj je poprej bila velika lovska soba — so pred Marcelovim prihodom temeljito preuredili. Bil je nekakšen laboratorij v majhnem; tukaj je včasih Marcel tičal dolge dni in delal svoje poskuse.

Gospod de Berger je poklonil ta laboratorij, opremljen z najnovejšimi in najmodernejšimi napravami, Marcelu na dan njegovega prihoda z besedami:

»Ljubi prijatelj, ves paviljon je vaš. Delajte, kar vam je ljubo, če želite, si tudi lahko preuredite stanovanje, kakor vas je volja. Mali laboratorij v pritličju vam je na razpolago: fotografirajte, poskušajte, tešite si žejo po ustvarjanju! Sam sem nekoč delal v tej sobici,« — sobica je bila prava sobana in gospod de Berger nikoli v njej ni delal drugega kakor popival s svojimi lovskimi tovariši, toda to ga ni motilo — »tukaj so se rodile moje prve ideje, ki sem jih pozneje uresničil v svoji tovarni. Zdaj imam svoje laboratorije v tovarni, boljše in izdatneje opremljene. Vendar sem pustil tukaj vse, kakor je bilo, samo kdaj pa kdaj sem dokupil kakšen aparat...«

Marcel se je vljudno zahvalil, toda Janini ni ušel skrivnostni nasmeh, ki je skrivil njegove ustnice. Zdelo se ji je, da je razumela njegov smisel...

Gotovo ni hotel pustiti vnemar priložnosti, da ne bi izkoristil vseh teh priprav, ki mu bodo omogočile, da bo dokončal svoj skrivnostni izum. Prav tako je pa zanesljivo pregledal tovarnarjevo zvijačo, toda bil je dovolj uglajen in takten, da se ni spotaknil obnjo.

Vse prve dni je preživel v tej hišici, zatopljen v svoje delo, ves vročičen ob novih dognanjih. Hotel se je prepričati, ali so njegovi računi točni, ali njegova teorija tudi v praksi drži. Odkar se je pa podnevi toliko mudil v Elinini družbi, je delal samo ponoči...

Vse se je zdelo, da ga njegov izum ne zanima več in da ima oči in ušesa samo še za plavolaso Elino.

»Da, samo to mu brenči po glavi, kako bi se izprehajal z njo,« je z lahno ljubosumnostjo pomislila Janina. »In ona je dovolj zvita, da mu da kar največ priložnosti.«

Utrujena od čakanja, razočarana in žalostna se je skrila pod bližnje drevo, ki jo je s svojimi visečimi vejami čisto skrilo. Zdaj jo je prevzela tudi telesna utrujenost.

»Da, ves dan tičita skupaj,« je modrovala dalje sama pri sebi. »In če sem se še tako trudila, nisem mogla tega preprečiti. Zaljubil se je v Elino... Zdaj ima oči samo še zanjo, zdaj se ne bo mogel več ločiti od nje, ne bo mogel več živeti brez nje.«

Ali je bilo to tako čudno? In zakaj so ji solze polzele po bledih licih, ko je premišljevala dalje?

»Lepa je. Ljubi jo in zato se mi ni posrečilo, da bi ga pripravila do tega da bi odšel. Ljubi jo!«

Zdaj je tako jarko videla pred seboj vso šibkost svoje volje, vso jalovost svojega prizadevanja. Ni mogla rešiti Marcela pred zanko, ki so mu jo nastavili. Ker jo veže častna beseda, mora molčati, molčati do konca...

Nihče in nič na svetu ne bo moglo preprečiti, da ne bi ljubil Eline, tega čudovito lepega dekleta, če ona tako hoče. In tako bo počasi zapadel vplivu lepe Arlette, ki bo pač vse storila, da se bo polastila njegove skrivnosti...

(Dalje prihodnjič)

HUMOR

Obrnilo se je

Krojač pride z računom. Že pri vratih vpraša:

»Ali je gospod danes doma?«

»Da,« pritrdi služkinja.

»Vendar ga že dobim doma,« se razveseli krojač. »Doslej ga nikdar ni bilo, kadar sem prišel.«

»Seveda,« odvrne služkinja, »včeraj mi je namreč odpovedal službo.«

Koristno

Janez Brihta se uči trebuhljati.

»Kaj ti bo pa to koristilo?« ga vpraša prijatelj.

»Veš,« se namuzne Brihta, »doma nikdar ne smem ust odpreti.«

Zanesljiva ugotovitev

»Bil sem na nekem južnem otoku in sem ravno še o pravem času ugotovil, da so prebivalci ljudožrci.«

»Kako si pa to ugotovil?«

»Takoj ko so me zagledali, so začeli pripravljati omako za pečenko.«

Usluga

»Jože,« pravi Zamudnik svojemu prijatelju, »ali mi hočeš narediti uslugo? Danes popoldne imam sestanek z Mi..ko, veš, prvi sestanek. Ali ne bi hotel iti z menoj?«

»Le zakaj, saj bom vendar napoti.«

»Ravno narobe. Ko bo tebe videla, bom imel jaz več uspeha.«

Poznavalec žensk

Dve mladi dami sta se sporekli za neko malenkost. Ker nobena ni hotela popustiti, sta poklicali nekega gospoda, da bi zadevo razčistil in razsodil, katera ima prav.

»Mlajša naj popusti!« je odločil gospod.

»Dobro,« sta vzkliknili obe hkrati, »jaz popustim.«

Ljubeznivo

Ona: »V časopisu sem brala, da izpregovori človek na dan okrog tisoč besed.«

On: »No, vidiš, saj sem zmerom dejal, da si nad povprečnostjo.«

Škotska

»Ali veste, da so zapestno uro izmaknili škoti?«

»Zakaj neki?«

»Ker tako neradi segajo v žep.«

Filatelist

»Obljubi mi, da mi boš iz vsakega kraja, kamor boš odpotovala, pisala.«

»Ali me tako ljubiš?«

»Ne, znamke zbiram.«

Kakor angel

Jaka se hvali svojemu prijatelju: »Moja zaročenka je kakor angel.«

»Človek božji, saj je vsa poslikana. Le kako ti mora ugajati?«

»Prijatelj, kdaj si pa že videl angela, ki ne bi bil poslikan?«

Glasbena soba

Gospod Zamudnik razkazuje prijatelju svoje stanovanje. »Tu je moja glasbena soba,« pravi, »v njej najbolje slišim sosedov klavir.«

Drag zobozdravnik

Korenčku je zobozdravnik izdrl gnil zob. Naposled mu za to napiše račun za 200 lir. Korenček se prestraši:

»Za božjo voljo, gospod doktor, zato da ste mi izdrli zob, mi računate 200 lir? Drugi zdravniki računajo za to največ 50 lir.«

»Že res. Ker ste pa medtem ko sem vam drl zob, tako vpili, da so mi iz čakalnice pobegnili štirje pacienti, sem vam moral žal zaračunati štirikrat toliko kakor sicer.«

Skrivnost

Zdravnik: »Gospod Zgaga ne morem in ne morem ugotoviti odkod ima vaša žena s krvjo podplut madež na levi rami.«

»No, vam bom pa jaz povedal, gospod doktor. Moja žena vsako noč spi na ključu vežnih vrat.«

Prvič v šoli

Mali Janezek je bil prvič v šoli. Doma ga mati vpraša, kako je bilo.

»Učitelj me je vprašal, kako se pišem in kje stnujem. To sem mu znal povedati, Ko me je pa vprašal, kdaj sem se rodil, nisem vedel.«

»Janezek, saj vendar veš, da si se rodil 17. avgusta.«

»Kaj, ravno na moj rojstni dan? To je pa res nenavadno naključje.«

Razumljivo

»Ali me boš januarja tudi tako ljubil, kakor si me v juniju?«

»Seveda, še bolj, ker ima januar en dan več ko junij.«

Čarobna minerala nefrit in jadeit

V borbi z naravo je človek že od prvih dob uporabljal različne minerale v najrazličnejše namene. Uporabljal jih je kot orožje, orodje, okrasje, neredko je pa videl v njih tudi čarobno ali zdravilno moč. Pri tem pa niso igrali važno vlogo samo tisti minerali, ki so bili lepi na pogled, ki so se lesketali ali pa so bili lepih oblik. Niti ne minerali, ki je človek pogosto naletel nanje in ki so se dali z lahkoto obdelovati. Pogosto so bili to silno redki in odporni minerali. Sem spadata tudi nefrit in jadeit.

Ta dva minerala sta si tako podobna, da so o njiju dolgo mislili, da sta eden in isti mineral. Šele precej pozno so znanstveniki spoznali, da sta prav za prav različni rudnini. Oba se nahajata v gostih kamnitnih skladih, tako da jih človek s prostim očesom le težko opazi. Če pa košček minerala izbrusiš v tanko ploščico in jo pogledaš pod mikroskopom, boš opazil v njem rumenkastozelena, sivkastozelena in siva vlakenca, silno na gosto prepletena med seboj.

Jadeit je šele leta 1863. odkril francoski mineralog Damour. Preiskoval je neko zelenkasto biserko nefrita ali jadea. Dočim je nefrit sestavljen iz silicija, kalcija, magnezija in kisika, je Damour v zelenkasti biserki odkril čisto druge elemente, in sicer: silicij, aluminij, natrij in kisik. To rudnino je Damour imenoval po jadeju jadeit. Kljub temu pa, da sta si minerala popolnoma podobna na pogled, se razlikujeta po teži in nekaterih drugih lastnostih. Nefrit je dosti trši od jadeita. Oba sta pa najodpornejša minerala, kar jih do danes poznamo. Poskusi so pokazali, da nefrit in jadeit utegneta zdržati približno 10 do skoraj 50.000 kil na kv. centimer. (Jeklo zdrži 20 do 30 tisoč kil.)

Ni čudno torej, da je silna odpornost teh dveh rudnin postala vzrok ljudske vere v njuno zdravilno moč. Tako so že v časih pred Kristusom nefrit uporabljali za izdelovanje nožev za obrezovanje. Prav tako so pa nekateri egiptovski faraoni cenili nefrit kot zdravilni kamen.

Nefrit in jadeit so uporabljali primitivni narodi tudi kot učinkovito sredstvo proti kugi. Iz teh dveh mineralov so izdelovali amulete in talismane. Verovali so, da varujejo človeka pred mrzlico, vodenico, hipohondrijo in da pomagajo celo pri težjih porodih. Izredno moč so pa baje imeli pri bolezni ledvic in po tem ima nefrit tudi svoje ime. (Grški nephros so ledvice.)

Oba minerala sta bila izredno priljubljeno sredstvo za izdelovanje dragocenih predmetov. Tako so znanstveniki na kitajskem dvoru in drugje naleteli na veliko predmetov, izdelanih iz tega minerala. Ležišča nefrita so znana v vzhodnem Turkestanu, v Siriji in Mongoliji in v Novi Zelandiji. V Ameriki ga imajo samo na Aljaski in v britanski Kolumbiji. V Evropi ga je malo.

Še redkejši je pa mineral jadeit. Leta 1935. ga je v Južni Srbiji na planini Altagici pod Šiškovico blizu Velesa odkril beograjski vseučiliški prof. Fran Tučan.

Poravnajte naročnino!

„Moja mati je kriva!"

Pogosto se materam zgodi, da jim otrok, ko odraste in ni več otrok, očita, da so one krive njegove smole v življenju. Tudi kadar otrok ne pove, kaj misli, pogosto nosi to obtožbo v svojem srcu; lepega dne, ko mati ne bo več živa, si bo dal duška z besedami:

»Kriva je moja mati, ker me je napačno vzgojila.«

Res težko je, kadar mati prvič sliši očitek in kritiko svojega otroka. Po navadi si tedaj mati in otrok skočita v lase, prepiri se rode in očitki, solze in surovosti, ki jih je težko pozabiti. Modra mati nikoli ne bo tvegala takšnega prepira.

Kaj naj torej mati stori, če stopi sin ali hči prednjo in mu očita, da je ona sokriva njegove nesreče, njegove nezgode ali smole? Najboljše je, če stori isto, kar bi storila, če bi jo obtoževal tuj človek. Ni se treba takoj razjeziti, boljše je, da se vprašate, ali nima morda otrok prav. Vsi ljudje smo zmotljivi, torej tudi matere.

Morda je res, kar trdi hči. Najboljše je torej, da mirno sédemo in se z otrokom odkrito pogovorimo. In če ste sami pri sebi spoznali, da ima otrok prav, priznajte svojo krivdo: »Da, naredila sem napako, ki mi jo očitaš. Res je, bila sem pretirano stroga.« Ali: »Priznam, da sem bila preveč popustljiva. Razumeti me moraš, zakaj želela sem ti samo dobro. Uspeh sicer ni bil najboljši, zmotila sem se, torej morava to zmoto s skupnimi močmi popraviti. S tem, da vso krivdo name voliš, si ne boš mogel pomagati. Odrastel, zrel človek se ne sme zmerom tolažiti z napačno vzgojo, temveč se mora tudi sam vzgajati, če spozna napake, ki jih dela.« Tako ali podobno naj mati odgovori svojemu otroku, ki noče biti več otrok in ji očita to ali ono zmoto ali napako.

Pogosto se kakšna mati ponosno pohvali: »Moja hči me vselej vpraša za svet,« ali »Moj sin mi vse zaupa.« Ne prvo ne drugo ni idealna rešitev. V takšnem primeru namreč grozi otroku nevarnost, da ne bo nikoli samostojen. Starši naj se potrudijo, da bodo otroci kar najbolj samostojni. Otrok naj ve, kaj je dovoljeno in kaj ne, toda sam se mora odločiti za prvo ali za drugo.

Predvsem se mora mlad človek naučiti, da sam nosi posledice svojih napak in da jih odkrito prizna. Tako ne bo mogel obtoževati svojih staršev, če ne bo imel uspeha v življenju.

Matere pogosto delajo vzgojne napake — kdo od nas jih ne dela? — toda to še ne daje mlademu človeku pravice, da bi sam počenjal neumnosti. Če bi bilo tako, ne bi bil nihče odgovoren za svoja dejanja.

Ko otrok odraste, ga prepustimo njegovi vesti in njegovim odločitvam; narobe je, če hoče skrbna mati otroku olajšati sleherno odločitev, mu odvaliti sleherni kamen z življenjske poti. Prav tako pa otroka ne smemo nikoli postaviti pred gotovo dejstvo: razne važne probleme rešujmo z združenimi močmi. Pozneje, ko je otrok dovolj razsoden, prepustimo odločitve njemu samemu in ga tako mimogrede vzgajajmo k samostojnosti.

Mladi ljudje naj se dovolj zgodaj nauče brez tožba nositi poraze, ki so jih zakrivili, ker še niso sposobni spoznavati ljudi in se zanimati za svoje najpotrebnejše dolžnosti. Šele tako se bodo naučili, kaj je odgovornost, in je ne bodo kar venomer valili na svoje starše ali na rame svojih bližnjih. Prav tako se bodo pa tudi izognili nevarnosti, da bi bili tisti bedniki, ki so zmerom pod vplivom drugih samo zato, ker sami niso zmožni nobene odločitve. Takšno vzgojo moramo pa pričeti dovolj zgodaj, ker bodo le tako otroci postali koristni člani človeške družbe.

(Ti trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)
Tri ljubke drsalne obleke, ki jih lahko sami doma sešijete iz toplega volnenega blaga. Srednja je okrog vratnika in po šivu ob strani bluze obšita s krznom.

NAŠ NAGRADNI NATEČAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Zrezki iz salame

Na mesoreznici zmelji ohrovtovo glavo, 10 dek makaronov in 10 dek riža. Dodaj 20 dek sesekljane salame, majhno čebulo, majarona, popra, zelenega peteršilja in po možnosti še 1 jajce. Vse skupaj dobro zmešaj, izoblikuj zrezke, povaljaj v drobtinah in speci.

Š. M., Ljubljana

Bučno olje

Na tem mestu smo nedavno napisali recept o izdelovanju bučnega olja, ki nam ga je poslala neka naša zvesta bralka. Danes vam bomo izdali nov, nekoliko drugačen recept.

Pečke posuši v pečici, olušči, stolci v možnarju in kuhaj dve uri. Sproti dolivaj nekoliko vode, da se zrnje ne prismodi. Ko je kuhano, posnemi olje, ki se nabere na vrhu, ostanek pečk pa uporabi za dodatek h krušni moki. Posneto olje prepraži, da izpari vsa voda. Olje je izvrstno in zelo okusno.

M. V., Ljubljana

Fižolova konserva

Fižol skuham in pretlačim. Potem ga osolim in opopram. Goščo, ki jo dobim, nekaj časa kuham, da se zgosti, in dodam nekaj dek masti ali presnega masla. Vse skupaj dam v mesoreznico, zmeljem in dobljene klobasice zložim na pekačo in jih v neprevroči pečici lepo zapečem. Tako pripravljeno konservo pošiljam svojemu sinu, da jih v vroči vodi ali juhi raztopi. Pošiljam jih v pergamentnem lončku, ki je zelo praktičen v ta namen. Jed sama je zelo redilna.

R. D., Ljubljana

*

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvignete takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na **Uredništvo »Družinskega tednika«, Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 345.**

Pravilna obleka nas varuje mraza in vročine

Civilizirani človek nosi v vseh štirih letnih časih obleko. Maloštevilna so še tista plemena, ki hodijo povsem gola, ali pa samo z najnujnejšo obleko. Vsi drugi narodi nosijo obleko, ki jim pokriva vse telo razen obraza. Jasno je pa, da se mora obleka razlikovati, če naj jo nosimo, da nas varuje mraza, vročine, vlage ali zunanjih poškodb. Obleka mora ustrezati vsem pogojem, ki se menjajo z letnimi časi.

Zaščita pred mrazom je najvažnejša, ker je le-ta pogostni vzrok obolenja. V tem primeru ima obleka dve važni nalogi: varuje toploto, ki jo telo proizvaja in ne dopušča zunanjemu mrazu, da bi prodrl do našega telesa. Vendar pa mora obleka do neke mere propuščati zrak in izparevanje v obeh smereh. To delo vrši blago samo s pomočjo zračne plasti, zbrane med nitmi in s pomočjo tistega zraka, ki je med obleko in našim telesom. V tem pogledu se zelo razlikujejo obleke iz živalskih in rastlinskih vlaken. Za obleko iz živalskih dlak je najboljša volna, ki jo tudi največ uporabljajo, dalje svila ali živalsko krzno. Od rastlinskih vlaken pa pridejo vpoštev bombaž, lan in konoplja. Zadnji čas pa izdelujejo umetno svilo, volno iz mleka, obleke iz papirja in podobno.

Volnene tkanine imajo dobro lastnost, da vsebujejo velike količine zraka, ki služi kakor nekak zaščitni ovoj pred zunanjim mrazom. Ker je zaradi tega volna slab prevodnik toplote, ne prevaja mraza ali toplote, temveč samo preprečuje izhlapevanje telesne toplote. Bombaževina prevaja toploto petkrat hitreje kakor volna, zato je tudi bombažasta obleka petkrat hladnejša od volnene.

Ker imajo volnene obleke tako izvrstne lastnosti, bi bile najboljše za izdelovanje spodnjega perila, vendar je volneno blago precej grobo in povzroča srbenje.

Kako važen je zrak, ki je v sami obleki, za varstvo pred zunanjim mrazom, lahko razberemo iz okoliščine, da je njegova površina šestkrat večja od površine, ki jo obleka pokriva.

V zimski obleki je 30 litrov zraka, medtem ko ga je v poletni obleki samo 10 litrov. Bombažaste tkanine vsebujejo vse manj zraka in zato hitro prevajajo toploto. Naposled je pa še važna razlika med volno in bombažem: volneno blago pri potenju ne izgubi vsega zraka iz svojih ‚znojnic', in zato tudi še takrat, kadar je mokro, ščiti telo pred mrazom.

Obleka torej ne varuje telesa samo pred mrazom, temveč tudi pred toploto; postala je nekak urejevalec telesne toplote. Pri telesnem delu, kopanju, veslanju, tovorjenju, teku itd., proizvaja naše telo veliko več telesne toplote kakor jo potrebujemo in se moramo te odvečne toplote nekako iznebiti. Če je človek pri takšnem delu preveč oblečen in zapet, kmalu začuti takšno vročino, da je ne more več prenašati. Če se je v pravem času ne odkriža, ga lahko zadene kap, podobna sončarici. Zato se pri težkem in napornem telesnem delu lahko oblačimo, si odpnimo ovratnik, plašč, suknjič ali zavihamo rokave, da tako omogočamo izhlapevanje toplote iz telesa.

Ker moramo vse telo zavarovati pred mrazom in prehudo vročino, moramo paziti posebno na glavo, ki je zelo občutljiva za mraz in za toploto. Glavo pred mrazom najbolje varujejo lasje.

Tisti, ki so se tako utrdili, da hodijo v vseh vremenskih izpremembah gologlavi, ker so pač mnenja, da imajo dovolj goste in dolge lase, da jih varujejo, delajo prav. Lasje varujejo glavo pred mrazom; če lasje niso pokriti, lahko koža izhlapeva, lahko vplivajo nanjo zrak, veter in sonce, in ti učinki so vsi blagodejni. Pri tem pa seveda ne smemo pretiravati, ker dobimo lahko pozimi razne ozebline, poleti, v najhujši vročini pa seveda sončarico.

Obleka varuje človeka tudi pred zunanjimi poškodbami in vlago. Zunanje poškodbe dobimo na primer pri padcih, vbodljaju, pri pasjih ugrizih, pri kačjemu piku ali od mrčeva. Prav zato moramo imeti vse telo, razen glave, pokrito.

Zavarovanje pred vlago je zelo važno, ker so ljudje veliko na dežju in snegu. Rekli smo že, da voda in vlaga vse hitreje provajata toploto, zato se hitreje prehladimo in ohladimo v mokri obleki. Kavčukaste obleke, ali obleke iz voščenega platna izvrstno varujejo telo pred vlago in vodo. Vendar imajo pa to napako, da so popolnoma neprodušne za zrak in vodno paro.

Perilo in sploh vse telesno perilo, stezniki, nogavice, podveze lahko povzroče razne nevšečnosti. Nekdanji stezniki, ki so stiskali prsni koš, trebuh in boke, so — hvala Bogu — izginili. Povzročali so ne samo razne nelagodnosti, temveč prava obolenja, oteževali dihanje, delo srca in krvnega obtoka. Zamenjali so jih lahki, kratki in prožni pasovi. Za nogavice moremo reči prav isto kakor za obleko, ker vrše isto nalogo. Podveze za nogavice, ki jih nosijo moški, včasih tako stiskajo nogo, da ovirajo pravilen krvni obtok. Zato bi morali nositi samo zelo prožne podveze, ali pa hoditi sploh brez njih.

Obleka bi morala biti ukrojena tako, da bi se vsak v njej dobro počutil. To velja tako za moške kakor za ženske. Pri moških povzroča preozki ovratnik prav takšne nevšečnosti kakor stezniki pri ženskah. Trd ovratnik pri srajci, ozek ovratnik pri suknjiču ali grob ovratnik pri suknji, ki drgne [illegible] utegnejo biti vzrok raznim čirom, [illegible] redno po navadi narede na istem mestu, kjer ovratnik dan na dan draži in drgne kožo. Nič ni lažjega, kakor okužiti kožo s klicami, ki jih je vse polno v obleki, ali na prstih, ki si z njimi rahljamo ovratnik, da bi ga razširili.

Prav tako igra važno vlogo v ohranjevanju toplote barva obleke; poleg tega, da varuje telo pred mrazom, učinkuje tudi po svojem sestavu. Strupene barve utegnejo v dotiku z ranico povzročiti lahka zastrupljenja in druge bolezni.

S podarjeno, sposojeno obleko, ali z obleko, kupljeno na starini, nam torej pretijo nevarnosti raznega obolenja. Da tako lahko nalezemo bolhe, uši in stenice, je čisto razumljivo, poleg tega pa nalezemo lahko tudi druge kužne bolezni. Zato bi morali v takem primeru vsako obleko dobro razkužiti, ali pa — če je blago pralno — vsaj oprati.

Novost za naše dobre gospodinje!

V vsaki vojni je nastalo manjše ali večje pomanjkanje maščob tudi v domačem gospodinjstvu. To je bilo povod tovarni Sant'Unione, ki proizvaja razne začimbe, da je začela preizkuševati, kako bi se dalo ta nedostatek v prehrani odstraniti. Po trudapolnem raziskavanju se ji je res posrečilo izdelati proizvod v suhem stanju, ki se more uporabljati na dva načina in sicer kot omaka, ki nadomešča maščobo in pa kot prvovrstna začimba k vsem jedem. Ta proizvod je dala v promet pod imenom CONDIMENTO BOLOGNA, kar pomeni bolonjska začimba. Le-ta začimba ima namreč duh in vsebino pravega svetovno znanega bolonjskega raguja. Proizvod vsebuje poleg zelene, korenja, čebule tudi meso in razne začimbe. Predvsem je uporabna za prireditev testenin brez maščobe, kot omaka. Navodilo je zelo enostavno:

»V enem deci vode (približno 10 žlic) raztopi vsebino zavitka CONDIMENTO BOLOGNA in prideni 5 dek (t. j. eno polno žlico) paradižnikove mezge. Vse skupaj v mrzlem stanju dobro premešaj, nato pa 10 minut kuhaj, a obenem mešaj. Omaka je pripravljena! S to omako zalij pol kg pripravljenih testenin.«

Kakor torej omenjeno, se ta proizvod odlično uporablja kot omaka za testenine, prav tako pa tudi za riž in druge jedi.

Izborno pa se obnese CONDIMENTO BOLOGNA tudi kot začimba za izboljšanje okusa vseh juh in prikuh, pa bilo to zelenjavne, riževe, krompirjeve, fižolove itd., kakor tudi za cvrtje, divjačino, dušene in druge jedi, ki pridobe res odlično pikanten okus.

Vsestranska uporabnost tega sredstva je neprecenljive vrednosti za vsako gospodinjo, ki hoče v današnjih težkih časih zadovoljiti svojo družino z okusno hrano.

One gospodinje, ki so jo preizkusile, niso nikdar več brez nje, ker jim nadomešča vse ono, kar se danes v gospodinjstvu najteže dobi, maščobe in začimbe. CONDIMENTO BOLOGNA jim je odstranil skrb, kako bi poceni postavile na mizo jed, ki je res tudi okusna.

Bolonjsko začimbo »Condimento Bologna« dobite lahko v vsaki boljši specerijski trgovini.

Neljube posledice zime

Kako zdravite razpokane ustnice

Ženske, ki jim ustnice na svežem zimskem zraku zelo rade razpokajo, naj po možnosti na cesti ne drže ust odprtih in naj jih ne slinijo. Tiste, ki imajo izredno občutljive ustnice, naj si jih že v naprej vsak dan po večkrat, najbolje zmerom tedaj, ko jih začno peči, namažejo z vazelino.

Če je pa zlo že tu, in so vam ustnice razpokale, tedaj jih pod nobenim pogojem ne mažite z vazelino ali kakšno drugo kremo. To zdravljenje je sicer zelo razširjeno, ni pa pravilno. S tem ko namažete ustnice z mastno kremo namreč pokrijete sluznice, in tako preprečite, da bi se s pomočjo zraka prenovile in pozdravile. Najboljše zdravilo za razpokane ustnice je močno razredčena arnikina tinktura (arnika namočena v alkoholu). Z njo si večkrat na dan pomažite ustnice. prej si jih pa dobro umijte s toplo vodo, da se bodo znojnice odprle. Šele nato lahko ustnice namažete s glicerinom, če pa tega nimate, bolje, da jih sploh ne namažete, ker bi več škodovali, ko koristili.

Misli o ljubezni in zakonu

* Ko bi ljudje svojemu zakonu posvetili toliko pozornosti, kakor jo posvečajo svojemu poklicu, bi bilo mnogo zakonov srečnih.

* Ljubezen ne pozna staranja.

* Koliko časa smo mladi?... Dokler ljubimo.

* Ženska je skrivnostna uganka, ki ima eno samo rešitev: materinstvo.

* V srečnem zakonu je zanesljivo eden izmed zakoncev nesebičen in svojemu drugu izpolnjuje vse želje.

ŠAH

Urejuje A. Preinfalk

Problem št. 215

Sestavil N. Grigorjev

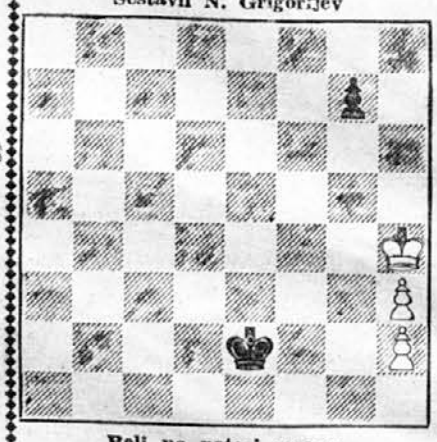

Beli na potezi zmaga

Kraljevske končnice so navadno med najtežjimi; tudi tu ne bo šlo brez pomot, čeprav se zdi vse tako preprosto.

Problem št. 216

Sestavil D. Przepiorka

Mat v 2 potezah

Turnir v Pragi

Zmagovalca dr. Aljehin in Junge

Čeprav je dr. Aljehin po poljskem turnirju izjavil, da ima za lep čas dovolj šaha, nove lepe prilike le ni hotel zamuditi. Turnir v Pragi je imel precej močno zasedbo, pa zato tudi zanj ni slab uspeh, da je šestkrat zmagal in 5 krat remiziral, kar je skoraj 78 % možnih točk. Presenetljivo pa je, da je Junge še bolje igral in do poslednjega kola kar sedemkrat zmagal in le trikrat remiziral. V zadnjem kolu ga je torej moral svetovni prvak nujno premagati, če si je hotel vsaj deliti z njim prvo nagrado. To se mu je tudi posrečilo, s čimer je torej že tretjič zaporedoma maščeval poraz iz Solnograda. Tretji je spet Foltys, ki je zdaj nedvomno najmočnejši češki mojster. Kakor je na visokem mestu Kottnauer, tako nepričakovano nizko je obtičal Sämisch.

Končni izid je tak: I.-II. dr. Aljehin in Junge po 8½, III. Foltys 7, IV.-V. Opočenski in Zita po 6½, Kottnauer 6, Refirž 5½, Hromadka, Podgorny in Phelen po 4, Sämisch 3 in Prokop 2½ točki.

Lepotna nagrada

232. ŠPANSKA IGRA

Dr. Aljehin — K. Junge
Lublin, X. 1942.

1. e4, e5. 2. Sf3, Sc6. 3. Lb5, a6. 4. La4, Sf6. 5. 0-0, Le7. 6. De2, b5. 7. Lb3, 0-0. 8. c3, d5. 9. d3. [Aljehin je tudi dober psiholog; črni mu ponuja kmeta, ki ga pa ne vzame, čeprav ne velja za slabo. Junge se je namreč prav gotovo na to pripravil, pa se mora zdaj v manj znani varianti boriti.] **de4.** [To odpiranje za črnega ni prav ugodno; d4 z ev. Dd6 in Td8 bi bil primernejši načrt.] **10. de4, Lg4. 11. h3, Lh5. 12. Lg5, Se8.** [Črni teži za razbremenitvijo, poskusiti bi se pa dalo Dd6.] **13. L×e7, L×f3.** [Na D×e7 pride 14. Ld5, na S×e7 pa 14. g4 in S×e5.] **14. D×f3, S×e7, 15. Td1, Sd6, 16. Sd2, c6. 17. Sf1, Dc7. 18. a4, Tad8. 19. Sg3, Se8.** [Kljub že nekoliko poenostavljeni poziciji, se mora Junge boriti s težavami; toda zadnja poteza ni srečna, ker ostane kraljevo krilo primalo zavarovano. Igral naj bi raje Kh8.] **20. ab5, ab5. 21. Sf5, Sb5.** [Menda je bilo še vedno primernejše s Kh8 omogočiti f6.] **22. De3! S×f5.** [Beli je grozil dobiti figuro ali začeti z matnim napadom; na Sbc4 se je Junge bal dvojnega kmeta na liniji c, ostalo pa bi mu vseeno več upanja, da se reši, kakor tu; odslej gre hitro navzdol.] **23. ef5, c5.** [Tudi Kh8 nič ne pomaga.] **24. f6! gf6. 25. Dh6, f5.** [Sicer ga 26. Lc2 takoj uniči.] **26. L×f7+!** [Zdaj je pa to odločilno.] **D×f7.** [T×f7. 27. Dg5+ s T×d8, K×f7 pa 27. D×h7+.] **27. T×d8, Sa4. 28. b3.** Črni se je vdal, saj Taa8 takoj odloči, če se konj umakne.

REŠITEV PROBLEMA št. 213.

1. Kd6! Lb8+. 2. Kd7 in črni je v zanimivi nujnici: 3. D×a7 mat ozir. Sd6 mat.
1. ... K×c8. 2. D×a7 in 3. Dc7 mat ozir. D×a8 mat.
1. ... Kb8. 2. D×a7+ in 3. D×a8 mat.
1. ... Sc7. 2. D×a7+ in 3 D×c7 mat.

REŠITEV PROBLEMA št. 214.

1. Kg4! Beli kralj se zanese na komponista. In res, na vsak črni šah odvrne z matom.

Izdaja K. Bratuša, novinar; odgovarja H. Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.